

Nigeria

Een centrum van vrouwenhandel

Door:

Esther van Ameijde

3216802

28 juni 2010

Thesis aangeboden aan:

Dr. E. Nijhof

Universiteit Utrecht

Omslagfoto:

Lampedusa, Italië, een patrouilleboot van de kustwacht met een groep van Nigeriaanse migranten. Foto: Sergio Ramazzotti. Site: de rapportage bank van ParalleloZero.¹

¹ ParalleloZero, 'Nigeria - Storie di ordinaria schiavitù', http://www.parallelozero.it/visual_rep.php?cod=378.

Inhoud

1.....	5
Inleiding.....	5
1.1. Probleemstelling	8
1.2. Opbouw.....	10
1.3. Basisgegevens van Nigeria.....	12
2.....	13
Nigeria een gevormd land	13
Politieke instabiliteit.....	
2.1. ‘Pacifictie van Nigeria’	13
2.2. Politieke structuur	16
2.3. Corruptie en vrouwenhandel	18
Conclusie.....	21
3.....	22
Nigeria als grondstofrijk land.....	22
Armoede	
3.1. De economie	22
3.2. De grondstoffen vloek.....	26
3.3. Armoede en vrouwenhandel	28
Conclusie.....	30
4.....	31
De organisatie van de vrouwenhandel	31
Culturele en sociale achtergrond	
4.1. Positie en seksualiteit	32
4.2. Vrouwen en voodoo.....	33
4.3. De culturele en sociale achtergrond en vrouwenhandel	35
Conclusie.....	37
5.....	39
Wat te doen om vrouwenhandel tegen te gaan	39
Lange en korte termijn.....	
5.1. Ontwikkeling van Nigeria.....	39
5.2. Globale organisaties en NGO’s.....	43
5.3. Het internet.....	45
Conclusie.....	47

Conclusie	48
Overzicht van bronnen en gebruikte literatuur	51

1

Inleiding

“Anderhalf jaar nadat de politie een Nigeriaanse mensenhandelbende had opgerold bij een grote internationale operatie, begint maandag in Zwolle het proces tegen tien verdachten. Andere verdachten worden in Italië en Nigeria berecht. Volgens de aanklacht maakten ze deel uit van een bende die de Nederlandse asielprocedure misbruikte om jonge Nigeriaanse vrouwen Europa binnen te sluizen. Ze zouden tientallen minderjarige Nigeriaanse asielzoeksters uit Nederlandse opvanghuizen hebben laten verdwijnen. De vrouwen werden gedwongen in Zuid-Europa te werken als prostituee. Tien vrouwen hebben aangifte gedaan.”²

Aldus een artikel uit de NRC van 16 maart 2009 over de reconstructie van de Koolvis-zaak. Dit is een uniek politieonderzoek naar de internationale vrouwenhandel in Nederland vanuit Nigeria. De zaak Koolvis illustreert een verhaal over de grensverleggende internationale samenwerking tegen vrouwenhandel.

Dat Nederland een centrale positie vervult in de mensenhandel vanuit Nigeria naar Europa is niet iets nieuws. Al vanaf het begin van de jaren negentig worden er door Nigeriaanse mensenhandelaars misbruik gemaakt van de Nederlandse asielwet. Er verdwijnen sinds de jaren negentig alleenstaande minderjarige Nigeriaanse meisjes massaal uit opvanghuizen. Deze meisjes worden AMA's genoemd, wat alleenstaande minderjarige asielzoekers betekent. In de loop der jaren werd hiervoor een beperkt aantal Nigerianen opgepakt, maar de criminele handel gaat gewoon door. De vrouwen worden niet meer in Nederland aan het werk gezet, maar in België. De vrouwen worden verder naar Zuid-Europa verplaatst als de Belgische politie te lastig wordt. Steeds als de omstandigheden veranderen passen de handelaren hun bestemmingen, aanvoerroutes en methodes gemakkelijk aan. Het

² S. Kamerman en D. Wittenberg, 'Operatie Koolvis', NRC, 16 maart 2009.

knooppunt van de handel blijft echter Schiphol, omdat er rechtstreekse KLM-vluchten van Lagos (Nigeria) op Schiphol aankomen. Daarom startte in Nederland in 2005 een politieonderzoek met als doel de Nigeriaanse netwerken in kaart te brengen en op te rollen.³

Een van de oorzaken van deze Nigeriaanse vrouwenhandel is te vinden in het kader van de toenemende globalisering. Deze ontwikkeling heeft bijgedragen aan de bewegingsvrijheid van goederen, diensten, kapitaal, arbeid en mensen. Het heeft er voor gezorgd dat handelsbarrières en politieke grenzen soepeler zijn geworden. Het probleem met globalisering is dat het niet voor elk land voor economische groei heeft gezorgd. De ontwikkelingslanden hebben nog niet goed kunnen profiteren van de mogelijkheden van globalisering. Globalisering heeft zelfs in veel ontwikkelingslanden tot toenemende armoede geleid. De mogelijkheden die vrijhandel biedt zijn efficiënte productie, concurrentie en stijging van de welvaart. Om deze mogelijkheden te realiseren moet een land zich specialiseren. Specialisatie is echter kwetsbaar, omdat men zich maar op één product concentreert. Tegelijkertijd leidt vrijhandel ook tot blootstelling aan meer onzekerheden, werkeloosheid neemt toe en landen zijn te arm om sociale zekerheid te kunnen bieden. Daarnaast is globalisering geen democratisch proces, omdat een aantal rijke landen, zoals de VS, meer te zeggen hebben in globale instanties, zoals het IMF en de Wereldbank, dan andere landen.⁴ Ondanks dat globalisering een oorzaak van vrouwenhandel is, is het tegelijkertijd ook de belangrijkste manier om het te bestrijden.

Een andere oorzaak van de Nigeriaanse vrouwenhandel kunnen we zoeken in het land van herkomst. De economische, politieke en sociale instabiliteit van het land kunnen een belangrijke factor zijn in het ontstaan van de mensenhandel. Opvallend is dat Nigeria een van de armste landen ter wereld is terwijl het een enorme rijkdom aan de grondstof olie heeft. Vanwege deze grote hoeveelheid aan olie leek er na de onafhankelijkheid in 1960 van de koloniale overheerser Groot-Brittannië een gouden toekomst weggelegd voor het land. Het liep echter anders dan verwacht. Nigeria staat in de top vijf op de lijst van meest corrupte landen ter wereld, die jaarlijks wordt samengesteld door de niet-gouvernementele organisatie *Transparency*

³ S. Kamerman en D. Wittenberg, *Operatie Koolvis*, NRC, 16 maart 2009.

⁴ J. Stiglitz, *Making Globalization Work* (London 2006) 7-21.

International. Daarnaast staat Nigeria bekend om zijn hoge criminaliteitscijfers. De steden Lagos en Onitsha worden regelmatig onveilig gemaakt door criminele bendes. De Nigeriaanse criminaliteit heeft vertakkingen over de hele wereld. Zij beheerst een groot deel van de drugs- en vrouwenhandel. De grootste oorzaak van de huidige crisis in Nigeria is de politieke situatie van het land. De leiders die na de onafhankelijkheid aan de macht kwamen hielden zich niet bezig met de ontwikkelingen van het land, maar vulden hun eigen zakken. Hierdoor ligt de economie al jaren lang in puin. Dit terwijl Nigeria de belangrijkste olieproducent van heel Afrika is.⁵ In Nigeria is de politieke situatie al jaren niet stabiel. In 1999 werd Olusegun Obasanjo verkozen tot president en sloeg hij de weg van democratie in. Dit was een moeilijke weg in een land waar meerdere generaties opgroeiden in een cultuur van onderdrukking en geweld. In de ogen van de bevolking is er echter weinig veranderd in het land.⁶ Zou in Nigeria de hoge armoede en de politieke instabiliteit de oorzaak zijn van de vrouwenhandel, of spelen er ook andere factoren mee?

De oorzaak van vrouwenhandel wordt door meerdere auteurs gelegd in de hoge armoede van een land. Janie Chuang, een hooglerares op de Amerikaanse universiteit van Washington, noemt in haar artikel *Beyond a Snapshot: Preventing Human Trafficking in the Global Economy*, dat factoren als armoede, onderontwikkeling en het gebrek aan gelijke kansen, vrouwen kwetsbaarder maken voor de exploitatie van prostitutie.⁷ Vier professoren van de *San Diego State University School of Social Work* stellen in hun artikel *Globalization and Human Trafficking*, dat de oorzaak voor een internationaal crimineel netwerk in combinatie met politieke onrust, corruptie en een zwakke infrastructuur gezien moet worden.⁸

Volgens de antropoloog Rijk van Dijk spelen de culturele achtergronden van de Nigeriaanse meisjes, die onder andere naar Europa verhandeld worden, een grote rol. Naast het feit dat Nigeria een land is met armoede en politieke instabiliteit is er ook een grote verscheidenheid aan etnische groepen. Volgens sommige bronnen zijn

⁵ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002)5-6.

⁶ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002)5-6.

⁷ J. Chuang, 'Beyond a Snapshot: Preventing Human Trafficking in the Global Economy', *Indiana journal of global legal studies* vol. 13 (April 2006), 149.

⁸ L. Jones (ed.), 'Globalization and Human Trafficking', *Journal of Sociology & Social Welfare* Vol. 34, Juni 2007, 113.

het er meer dan 300. De grootste etnische groepen zijn de Hausa-Fulani in het noorden, de Yoruba in het zuidwesten en de Igbo in het zuidoosten. In het noorden heeft de islam zich voornamelijk verspreid terwijl in het zuiden zich vooral christelijke kerken gevestigd hebben. Daarnaast zijn in het alledaagse leven de traditionele religieuze groepen en rituelen nog van grote betekenis. Een voorbeeld hiervan is voodoo. De sociaal en culturele achtergrond van de meisjes en vrouwen wordt wellicht onterecht niet altijd in verband gebracht met de oorzaken van vrouwenhandel in Nigeria.⁹

1.1. Probleemstelling

Het geschetste beeld van Nigeria laat zien dat een rijkdom aan grondstoffen niet perse gepaard gaat met rijkdom. Naast armoede kan ook politieke instabiliteit een oorzaak van vrouwenhandel zijn. De vraag die gesteld kan worden is in hoeverre de armoede en de politieke instabiliteit in Nigeria de oorzaken zijn van de vatbaarheid van Nigeriaanse vrouwen voor vrouwenhandel. Om een beeld te krijgen van de factoren die hebben geleid tot de totstandkoming van vrouwenhandel in Nigeria luidt de onderzoeksvraag als volgt:

In hoeverre zijn politieke instabiliteit, armoede en de culturele en sociale achtergrond oorzaken van vrouwenhandel in Nigeria, welke invloed hebben deze factoren en hoe kan de vrouwenhandel worden tegengegaan?

Deze vraag staat in het kader van de toenemende globalisering. Deze ontwikkeling heeft bijgedragen aan de bewegingsvrijheid van goederen en mensen. Daarnaast biedt het mogelijkheden waar niet elk land van kan profiteren.

Hoewel er redelijk veel literatuur verschenen is over armoede, vrouwenhandel en de acties tegen vrouwenhandel, wordt hierbij maar relatief weinig ingegaan op de verbanden ertussen. Opvallend is dat de literatuur die te vinden is over mensen-

⁹ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 14.

en vrouwenhandel voornamelijk uit de juridische hoek komt. De boeken beschrijven onder andere de juridische problemen die mensenhandel met zich mee brengt en over de slachtoffers ervan. De problemen worden gerelateerd aan de landen waar de mensen naartoe verhandeld worden. De landen waarover gesproken wordt zijn Europees, of het gaat over de VS. Voorbeelden hiervan zijn de volgende twee boeken: Cristina Talens met *'Good practices on (re)integration of victims of trafficking in human beings in six European countries'* en Elspeth Guild met *'Immigration and criminal law in the European Union : the legal measures and social consequences of criminal law in member states on trafficking and smuggling in human beings'*. Europa staat hier als centrale regio waar de mensen naartoe worden gebracht. Andere boeken brengen de volgende onderwerpen aan het licht: hoe definieer je mensenhandel, welke types zijn er, wat zijn de rechten van deze mensen, etc. Een voorbeeld hiervan is het boek *Human trafficking, human rights: law and practice* van Sandhya Drew. De volgende tekst staat op de achterkant van haar boek:

*"A unique and timely publication, Human trafficking - Human rights sets out the legal framework and practice at national level with regard to human trafficking, including the changes brought about as a result of the UK ratification of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings on 1 April 2009."*¹⁰

Er wordt echter niet diep ingegaan op de landen waar de handel vandaan komt. Ook gaan de boeken niet specifiek over de vrouwenhandel en de oorzaken ervan. Dit is opmerkelijk, want volgens de *United Nations Office on Drugs and Crime* komt namelijk de meeste handel in kinderen en vrouwen uit West-Afrika. Ze noemen daarbij Nigeria als centrum van handel in mensen, vooral vrouwen en kinderen.

*"Nigeria is a centre of trafficking in human beings, especially women and children. It is an origin, transit and destination country for trafficked children and serves predominantly as an origin country for trafficked women."*¹¹

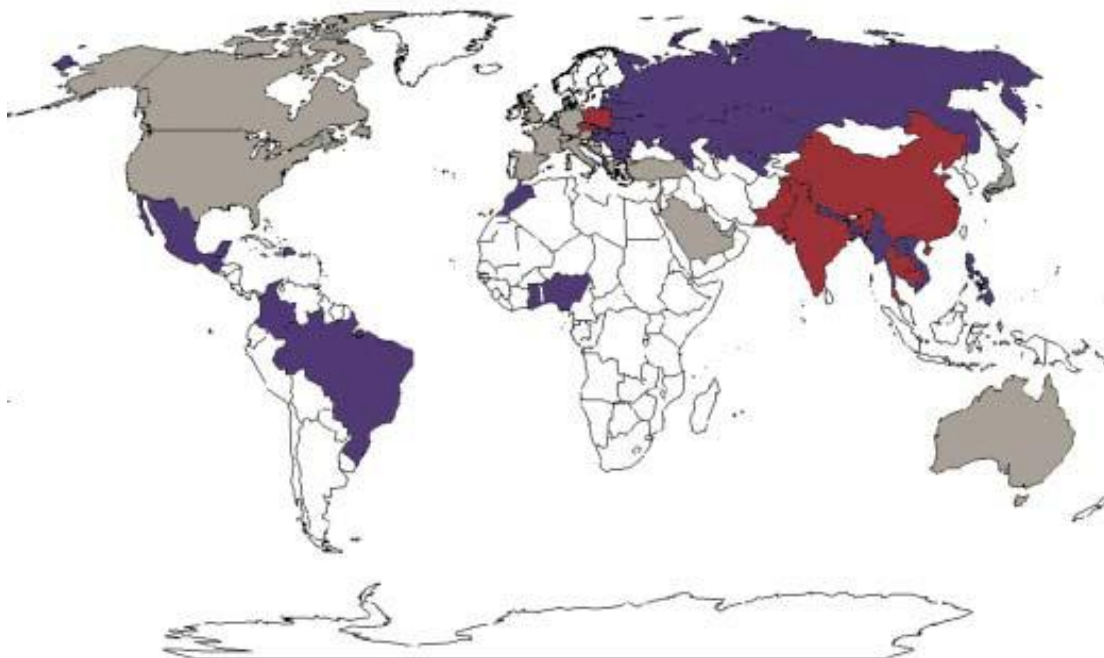
¹⁰ S. Drew, *Human trafficking - Human rights: law and practice* (Londen 2009) flaptekst.

¹¹ 'Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo', *UNODC*, september 2006, 11.

“With respect to women trafficked to Europe for the purpose of sexual exploitation, an estimated 94% are from Edo State in Nigeria while the remaining are from Delta, Kano and Borno States.”¹²

Hierom wil ik specifiek ingaan op het land Nigeria, omdat daar de meeste meisjes en vrouwen vandaan worden gehaald voor de exploitatie van prostitutie. De volgende afbeelding van UNODC laat de belangrijkste herkomst-, doorvoer- en bestemmingslanden zien. De grijs gekleurde landen zijn bestemmingslanden, de paars gekleurde landen zijn de herkomstlanden en de rood gekleurde landen zijn de doorvoerlanden.

Figuur 1:

Most frequently reported origin and destination countries (according to the UNODC citation index)¹³

Grey: main reported destinations

Purple: main reported origins

Red: both origin-destination

In dit paper zal niet alleen gekeken worden hoe de vrouwenhandel wordt georganiseerd, maar er zal ook dieper worden ingaan op de culturele en sociale

¹² 'Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo', UNODC, september 2006, 12.

¹³ M. Fowke (ed.), 'Trafficking in Persons: Global Patterns', UNODC, April 2006, 17.

achtergrond van de meisjes en vrouwen. Daarnaast zal onderzocht worden in hoeverre de armoede in Nigeria een rol speelt, hoe deze armoede stand houdt ondanks het feit dat Nigeria een grondstofrijk land is. Verder wordt er een overzicht gegeven van de politieke instabiliteit en de invloed hiervan op vrouwenhandel. Als laatste zal worden onderzocht hoe de vrouwenhandel vanuit Nigeria bestreden kan worden. Al deze onderwerpen zullen in het kader staan van de toenemende globalisering. Op deze manier zullen alle verschillende factoren tegelijk in ogenschouw genomen worden, iets wat anderen schrijvers tot nu toe nog niet hebben gedaan.

1.2. Opbouw

Dit onderzoek is verdeeld in vier hoofdstukken. In de hoofdstukken staat het thema vrouwenhandel vanuit Nigeria centraal. In het eerste hoofdstuk, de inleiding, zal duidelijk worden gemaakt wat de probleemstelling is van dit paper en in welk kader dit wordt geplaatst. In de hoofdstukken die zullen volgen komen de factoren die bijdragen aan vrouwenhandel aanbod, de zogenoemde "*push and pull*" factoren. Deze factoren zijn te verdelen in drie gebieden: politieke instabiliteit, armoede en de culturele en sociale achtergrond.

In hoofdstuk twee zal worden belicht welke invloed de politieke instabiliteit en corruptie in Nigeria heeft op vrouwenhandel. Hierin wordt gekeken naar de vorming van Nigeria tijdens de koloniale periode. Ook zal de huidige politieke situatie aan bod komen. In hoofdstuk drie zal worden ingegaan op de invloed van armoede op de vrouwenhandel. Hier zal duidelijk worden wat de goede en slechte competenties van het land zijn en wat het effect is van de 'grondstoffenvloek' op de economie. In hoofdstuk vier zal worden onderzocht in hoeverre de culturele en sociale achtergrond van de meisjes en vrouwen een oorzaak zijn van vrouwenhandel. In het laatste hoofdstuk wordt gekeken naar de oplossingen voor het probleem vrouwenhandel. Hierin zal worden gekeken hoe het probleem op korte en lange termijn zou kunnen worden aangepakt. Hierbij staat de opkomst van de wereldwijde NGO's centraal.

1.3. Basisgegevens van Nigeria

In het volgende figuur zijn de basisgegevens van Nigeria in een tabel gezet.

Figuur 2: basisgegevens Nigeria.¹⁴

Inwoners

Nigeria heeft rond de 154,7 miljoen inwoners (VN, 2009), verdeeld over circa 250 bevolkingsgroepen.

- 50% is islamitisch (voornamelijk in het noorden) en 40% christen (voornamelijk in het zuiden)
- 45% woont in de steden.

Werk en inkomen

Het nationaal inkomen bestaat voor meer dan 98% uit olieopbrengsten.

De rijkdom is ongelijk verdeeld:

- 91% van de bevolking heeft minder te besteden dan twee dollar per dag;
- 60% leeft onder de armoedegrens (kan tot 1 dollar per dag besteden)

Onderwijs en gezondheid

- De alfabetiseringsgraad ligt tussen de 40% en 50%
- Ongeveer 32% van de jongens en 27% van de meisjes gaat naar de middelbare school;
- Het aantal mensen met hiv-aids stijgt jaarlijks. In 2007 stierven 170.000 personen aan AIDS en was 3,1% van de bevolking tussen 15 en 49 jaar besmet met hiv. De meeste slachtoffers zijn jongeren.

Instabiliteit

Door geweld en politieke en economische instabiliteit zijn de afgelopen vijf jaar ruim 10.000 doden gevallen.

Vrouwen

Vrouwen hebben een lage status in de Nigeriaanse maatschappij. Ze zijn regelmatig slachtoffer van geweld en hebben minder toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en werk.

Slachtoffers van illegale migratie

Het State Department van de VS schatte in 2004 dat 600.000 tot 800.000 vrouwen en kinderen door handelaren over Nigeriaanse landsgrenzen werden gebracht. Velen daarvan stranden op weg naar Europa in andere Afrikaanse landen. In 2006 waren dat er volgens de Nigeriaanse overheid in Algerije meer dan 16.000; in Marokko rond de 8.000 en in Liberia meer dan 21.000. Velen leven onder erbarmelijke omstandigheden, soms in de gevangenis.

¹⁴ Bonded Labour in Nederland (BlinN), 'Slachtoffers van mensenhandel uit Nigeria', http://blinn.nl/images/uploads/Reports/Nigeria_feb_2010.pdf.

Nigeria, een kunstmatige staat

Politieke instabiliteit

In dit hoofdstuk zal een historisch overzicht worden gegeven van de vorming van Nigeria en de daarbijhorende politieke geschiedenis die het land heeft gekend. Daarnaast zal worden belicht welke invloed de politieke instabiliteit en corruptie in Nigeria heeft op vrouwenhandel.

Volgens *United Nations Office on Drugs and Crime* (UNODC) is er een theoretische onderbouwing voor de factoren die bijdragen aan de mensenhandel in West-Afrika. De handel in vrouwen houdt verband met een aantal factoren die bekend staan als de zogenoemde “*push and pull*” factoren. De *push* factoren bewegen mensen ertoe om een gebied of land te verlaten op zoek naar een beter leven ergens anders. In het geval van de vrouwen in de West-Afrikaanse regio omvatten de *push* factoren de politieke onrust, het moeilijke sociaaleconomische milieu, de diepgewortelde en extreme armoede, de ongelijkheid en gebrekkige regionale programma's voor het scheppen van werkgelegenheid of inkomsten genererende activiteiten. De *pull* factor is de grote vraag naar betaalde seks in de landen van bestemming, zoals Italië.¹⁵

2.1. ‘Pacificatie van Nigeria’

In 1472 waren de Portugezen de eerste Europeanen die voet aan wal zetten op de Atlantische kust van Afrika. Binnen een tijd van honderd jaar werden zij gevolgd door Spanjaarden, Nederlanders, Engelsen en Fransen. De Europeanen dreven handel in ivoor, specerijen en andere producten. In de tweede helft van de negentiende eeuw kwam de industriële revolutie in Europa op gang. De industrieën gingen groeien. Hierdoor ontstond er een grote behoefte aan grondstoffen uit de

¹⁵ ‘Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo’, *UNODC*, september 2006, 25.

kolonies. De kolonies werden nu leveranciers van grondstoffen, zoals olie. Tussen de koloniale bezetters ontstond er toenemende concurrentie, in het bijzonder tussen Frankrijk en Groot-Brittannië. Verschillende Britse firma's gingen daarom samenwerken om hun positie te versterken en vormden in 1879 de *United Niger Company*. Deze maatschappij kreeg in 1884 van de Britse koning het handelsmonopolie voor het hele gebied langs de rivier de Niger, waardoor de naam veranderde in de *Royal Niger Company*.¹⁶ Op de Conferentie van Berlijn (1884-1885) werd er door de Europese mogendheden gesproken over handel in Afrika. Hier werd afgesproken dat het zuidelijke stroomgebied van de Niger een Brits protectoraat werd. Andere Europese landen mochten daar geen handel meer drijven. Langzamerhand versterkten de koloniale machten hun positie in Afrika en het protectoraat van Niger werd in feite een kolonie. De bezetting van Nigeria werd door de Britten de 'Pacificatie van Nigeria' genoemd.¹⁷

In 1890 werd er door Frankrijk en Engeland een akkoord ondertekend waarin de noordelijke grens van Nigeria werd vastgelegd. In 1897 volgde een zelfde overeenstemming over de westelijke grens. Nigeria bestond uit een noordelijk en zuidelijk protectoraat en in 1914 werden deze door de Britten samengevoegd tot één staatkundige eenheid. Dit bepaalde de landgrenzen van Nigeria die tot op de dag van vandaag bestaan.¹⁸

Zelfs al was Nigeria sinds 1914 één staatkundige eenheid, de verschillen tussen de voormalige protectoraten blijven groot en groeien zelfs nog steeds. Een belangrijk deel van het dagelijks bestuur van het veroverde gebied in het noorden van Nigeria werd door de Britten overgelaten aan de autoriteiten van het Hausa-Fulani-volk; zij vormde al jaren lang een traditie van centraal gezag. Dit werd een systeem van indirect regeren dat de basis vormde voor de koloniale overheersing in het land.¹⁹ Het opzetten van een indirect bestuur in het zuiden van het land was een ingewikkeldere taak. Traditionele leiders hadden daar veel minder gezag dan in het noorden. Hierdoor kwamen verschillende bevolkingsgroepen in opstand.

¹⁶ S. Vooren, *Nigeria: een landenmap* (Den Haag 1984) 4.

¹⁷ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 14.

¹⁸ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 14-15.

¹⁹ S. Vooren, *Nigeria: een landenmap* (Den Haag 1984) 4.

De inspanningen in het zuiden van de Britse koloniale overheid moesten dus worden vergroot om Zuid-Nigeria te onderwerpen. Hierdoor groeide de tegenstellingen tussen Noord en Zuid. In het zuiden werden inheemse koloniale ambtenaren ingezet om Nigeria te besturen. Dit stimuleerde de bekering tot het christendom. Hierdoor werden in Zuid-Nigeria steeds meer Nigerianen christen, terwijl het noorden vrijwel volledig islamitisch bleef. In het zuiden was het onderwijs Westers geworden, in het noorden waren alleen Koranscholen. Daarnaast ontstond een groeiende taalbarrière. De Engelse taal raakte in het zuiden ingeburgerd, terwijl in het noorden de taal *Hausa* bleef bestaan als het belangrijkste communicatiemiddel. Door de aanwezigheid van de Britten kwamen verschillende bevolkingsgroepen uit Nigeria met elkaar in contact. Dit nam steeds meer toe, wat leidde tot een hoger besef van hun etnische identiteit.

Zo groeide er veel onvrede tegen de uitbuiting door het koloniale apparaat van de Britten. De *Nigerian Youth Movement* (NYM) was de eerste beweging die zelfbeschikking eiste. Zij publiceerde in 1943 haar politieke programma voor de onafhankelijkheid van Nigeria. Binnen de partij waren echter meerdere onafhankelijkheidsstrijders uit verschillende etnische groepen, wat conflicten opleverde. Hierdoor richtte de drie grootste etnische groepen alle hun eigen beweging op, de *National Council of Nigeria and the Cameroons* (NCNC) van de Igbo's, de *Action Group* (AG) van de Yoruba en de *Northern People's Congress* (NPC) van de Hausa-Fulani. De Britten kregen door dat onafhankelijkheid onontkoombaar was. Vanwege de binnenlandse tegenstellingen werd voorgesteld om het land op te delen in drie deelstaten. Iedere deelstaat zou vier ministers leveren voor het vormen van de centrale regering. In 1959 werden er verkiezingen gehouden voor een federaal parlement. De NPC won de verkiezingen, omdat de noordelijke deelstaat bijna net zo veel inwoners had als de andere deelstaten bij elkaar, en vormde een coalitie met de NCNC. In 1960 werd Nigeria officieel onafhankelijk.²⁰

²⁰ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 15-16.

2.2. Politieke structuur

Na de onafhankelijkheid in 1960 ontstonden er politieke problemen en nam de corruptie toe. Regeringsfunctionarissen bemoeiden zich niet met de ontwikkeling van hun land, maar vulde hun eigen zakken. In 1964 werden er verkiezingen gehouden, deze verliepen echter door middel van intimidatie en omkoping. Ze werden gewonnen door de *Nigerian National Alliance* (NNA). Dit was een combinatie van de samenvoeging van twee eerder genoemde partijen, de NCP en de AG. De Igbo's werden daardoor politiek gezien uitgeschakeld. De deelstaatverkiezingen liepen later uit op een bloedbad. Op 14 januari 1966 werd er een staatsgreep gepleegd door de Igbo-generaal Aguiyi Ironsi. De premier Tafawa Balewa werd hierbij vermoord. Ironsi startte een anti-corruptie campagne nadat hij de federale structuur had afgeschaft. Zijn regering werd echter gedomineerd door Igbo's, waardoor de populariteit snel afnam. Nog in hetzelfde jaar werd er een nieuwe staatsgreep gepleegd waarbij Ironsi werd vermoord. Onder de Hausa-Fulani's liepen de politieke spanningen uit op gewelddadige aanvallen op de Igbo's, waarbij tienduizenden werden vermoord. Onder de Igbo's klonk er een steeds grotere roep om een eigen staat.

Op 30 mei 1967 riep luitenant-kolonel Odumegwu Ojukwu de staat Biafra uit in Zuidoost-Nigeria. Het federale leger ging ten aanval, omdat in de nieuwe uitgeroepen staat was olie gevonden. Het conflict kreeg een internationaal karakter. Het federaal leger werd gesteund door Groot-Brittannië en de Sovjet Unie. Biafra kreeg steun van Frankrijk, Portugal, Zuid-Afrika en het Vaticaan. De burgeroorlog kwam in 1970 ten einde toen de vrede werd getekend. Nigeria had er een twaalfde deelstaat bij gekregen.²¹

Door de Biafra-oorlog kreeg het leger politieke betekenis. Het was uitgegroeid tot een goed georganiseerde krijgsmacht. Sindsdien bepaalde het leger wie er aan de macht is in Nigeria. Het leger vormde echter geen eenheid wat voor een voortdurende machtsstrijd zorgde binnen de strijdkrachten. Hierdoor is het aantal deelstaten gestegen tot zesendertig. Na de burgeroorlog was de rust tijdelijk

²¹ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 16-17.

wedergekeerd. Vanaf 1975 tot 1993 volgden tal van militaire staatsgrepen waarbij veel beloftes werden gedaan om een einde te maken aan corruptie en wanbestuur. Van deze hervormingen kwam echter niets terecht. In 1993 kwam generaal Sani Abacha aan de macht. Onder zijn gezag werd Nigeria een paria-staat. In juni 1998 kwam hij op mysterieuze wijze om het leven. Hij was door zijn dictatoriale regeerstijl niet geliefd geraakt, zelfs niet onder zijn naaste medewerkers.²²

Na de dood van Abacha werden politieke gevangenen vrijgelaten en in 1999 werden er democratische presidentsverkiezingen georganiseerd. De twee kandidaten waren oud-minister van financiën Olu Falae en oud-president Olusegun Obasanjo. Obasanjo uit het christelijke zuiden won de verkiezingen. Gelijktijdig met de presidentsverkiezingen werden er ook parlementsverkiezingen gehouden waaraan slechts drie partijen mochten mee doen. De partij van Obasanjo, *People's Democratic Party* (PDP), haalde de absolute meerderheid met 206 zetels. Het enthousiasme onder de bevolking was groot. Obasanjo werd later echter verweten niet daadkrachtig te zijn. De problemen in Nigeria werden gesignaleerd, maar niet opgelost.²³ Toch werd hij in 2003 'herkozen'. Tegenstander ex-generaal Muhammadu Buhari, uit het noorden van het land, zei dat er bij de verkiezingen op grote schaal was gefraudeerd. Buhari verwierp de resultaten. Hij noemde de verkiezingen 'een grote grap'. Het felle oordeel van de oppositie leidde tot meer onrust in het land. De spanningen tussen het christelijke zuiden en het islamitische noorden liepen hoog op.²⁴

In 2007 liep de ambtstermijn van Obasanjo af en werden er nieuwe verkiezingen gehouden. De hoop dat de verkiezingen van 2007 deze keer eerlijk en echt democratisch zou gaan verlopen was groot. De ernstige fouten die in de vorige verkiezing van 1999 en 2003 waren waargenomen gaven echter twijfel over de vraag of Nigeria gemakkelijk vrije en eerlijke verkiezingen zou kunnen organiseren. Al snel bleek dat er grote geldbedragen werden gegeven voor stemmen en bedreigd werd met geweld, nog voordat de campagnes begonnen waren. Ondanks de garantie dat de politie de openbare veiligheid zou verzekeren werden oppositiekandidaten lastiggevallen of gearresteerd. Jonge criminele bendes hielden de kiezers weg van de

²² G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 18-23.

²³ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 23.

²⁴ 'Nigeriaanse oppositie: uitslag vals', *De Volkskrant*, 23 april 2003.

stembureaus en stemgeheim werd geschonden. Ongeveer 300 mensen werden gedood door het verkiezingsgeweld. De verkiezingen gingen ondanks de onrusten gewoon door.²⁵

De opvolger van Obasanjo werd Umaru Musa Yar'Adua. Hij won met zeventig procent van de stemmen. De verkiezingen werden erg bekritiseerd, onder andere vanwege bovenstaande gebeurtenissen. Ook deze keer beweerden tegenstanders dat de verkiezingen waren gemanipuleerd. Nadat de resultaten bekend waren gemaakt gingen duizenden mensen in de noordelijke stad Kano de straat op. De politie heeft met behulp van traangas en stokken de demonstranten uiteen gedreven. Waarnemers van de Nigeriaanse *Transition Monitoring Group* hebben opgeroepen tot nieuwe verkiezingen. Dit is niet gebeurd.²⁶

Nigeria's geografische, etnische en culturele identiteitslijnen zijn door de federale structuur van het land gefragmenteerd geraakt. Hoewel de sociaal-politieke omgeving redelijk stabiel is, zijn er haarden van instabiliteit in verschillende delen van het land.²⁷

2.3. Corruptie

*" The abuse of public office for private gains. Public office is abused for private gain when an official accepts, solicits, or extorts a bribe. It is also abused when private agents actively offer bribes to circumvent public policies and processes for competitive advantage and profit. Public office can also be abused for personal benefit even if no bribery occurs, through patronage and nepotism, the theft of state assets or the diversion of state resources."*²⁸

-De Wereldbank

²⁵ M. Bratton, 'Vote Buying and Violence in Nigerian Election Campaigns', *Afrobarometer Working Paper* No. 99, juni 2009, 2.

²⁶ K. Lindijer, 'President Obasanjo is te ver gegaan.' Verbijsterd over verkiezingsfraude beraden Nigerianen zich op de toekomst', *NRC*, 24 april 2007.

²⁷ De Wereldbank, 'Nigeria: Country Brief', <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/AFRICAEXT/NIGERIAEXTN/0,,menuPK:368906~pagePK:141132~piPK:141107~theSitePK:368896,00.html>.

²⁸ O. Agbu, 'Corruption and human trafficking: the Nigerian case', *West Africa Review* Vol. 4, 2003 <http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html><http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html>.

Nigeria is vanaf 1999 een democratie, maar de verkiezingen zijn tot nu toe niet zonder fraude of geweld verlopen. De leiders van Nigeria zijn corrupt en doen er alles aan om aan de macht te blijven. In ontwikkelingslanden zoals Nigeria heeft corruptie nadelige invloed gehad op de overheid en de sociale structuur. Het vermogen van de regering om te voorzien in essentiële sociale voorzieningen zoals water, sanitair, gezondheidszorg en onderwijs is belemmerd. Dit leidt over het algemeen tot een vertraging van de economische ontwikkeling en de verslechtering van de infrastructuur. Er kan dus worden opgemerkt dat in Nigeria corruptie heeft geleid tot wanbestuur hetzij onder militaire of burgerlijk bestuur. Dit ondanks het feit dat vanaf 1999 door de overheid wetten zijn ingevoerd om de corruptie te controleren.²⁹

De corruptie in Nigeria heeft geleid tot de stimulering van vrouwenhandel. De oorzaak corruptie moet in combinatie worden gezien met een andere factor die mensenhandel, ofwel vrouwenhandel, stimuleert, namelijk globalisering. Globalisering heeft niet alleen de bewegingsvrijheid van kapitaal, goederen en technologie vergroot, maar ook de beweging van alle soorten categorieën mensen. Deze globale ontwikkeling heeft de versoepeling van de beschermende barrières en politieke grenzen met zich meegebracht. Hiervan hebben criminele bendes erg goed gebruik gemaakt bij het organiseren van hun netwerk.³⁰ De poreuze grenzen, corrupte ambtenaren, de betrokkenheid van de internationale georganiseerde criminele groepen of netwerken, de beperkte capaciteit om mensenhandel te controleren aan de grenzen, het ontbreken van adequate wetgeving en een gebrek aan politieke wil om bestaande wetgeving te handhaven zijn allemaal *push* factoren van vrouwenhandel.³¹

Het blijkt dat het voortduren van de vrouwenhandel uit Nigeria onder andere komt doordat corrupte ambtenaren in veiligheid, immigratie, de ambassade en de luchtvaartmaatschappij afspraken maken met mensenhandelaars. Deze ambtenaren nemen vaak steekpenningen aan in ruil voor het vergemakkelijken van vlotte

²⁹ O. Agbu, 'Corruption and human trafficking: the Nigerian case', *West Africa Review* Vol. 4, 2003
<http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html><http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html>

³⁰ O. Agbu, 'Corruption and human trafficking: the Nigerian case', *West Africa Review* Vol. 4, 2003
<http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html><http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html>

³¹ 'Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo', *UNODC*, september 2006, 25-27.

doorvaart over de grenzen voor mensenhandelaren en hun slachtoffers. Corruptie komt dus van twee kanten. Een voorbeeld hiervan is de volgende uitspraak:

“A source in the Ministry of Foreign Affairs told this reporter that France and some other European countries had complained bitterly and repeatedly “that some of our immigration and border officials and airlines had been looking the other way and allowing traffickers to have their way.””³²

Er bestaat dus een relatie tussen corruptie en mensenhandel. Dit kan gemeten worden via instrumenten zoals *Transparency International’s Corruption Perceptions Index (CPI)* en de *United States Trafficking in Persons List (TIP)*. De CPI en de TIP kunnen bepalen wat de mate van tolerantie van een land is ten opzichte van de handel in of via haar grondgebied en de mate waarin zij wordt gezien wordt als corrupt. Nigeria stond in 2001 op nummer twee van de *Trafficking in Persons Country* lijst samengesteld door de Amerikaanse overheid en de *Transparency International*. De studie van de TIP en de CPI suggereren dat de corruptie en de handel sterk zijn gerelateerd. Volgens hen kan de mensenhandel worden gekoppeld aan staatscorruptie door middel van de activiteiten of het niet-optreden van de agentschappen van de wetshandhaving, douane, immigratie, en het bankwezen.³³

Door de bovenstaande factoren is de criminaliteit in Nigeria al geruime tijd sterk aanwezig en verspreid over heel Europa, de Verenigde Staten en Zuid-Amerika. De criminaliteit bestaat voornamelijk uit drugshandel en vrouwenhandel voor seksuele exploitatie. Vooral in de laatste twintig jaar heeft Nigeria een vaste plaats op het internationale toneel. Zij gebruikt dit voor de handel in vrouwen, voornamelijk afkomstig uit het zuiden van het land en in het bijzonder uit Edo State. De kracht van de Nigeriaanse criminelen is hun vermogen om geen sporen achter te laten. Ze doen dit door de plaatsen die aansluiten op de drugs- en vrouwenhandel te veranderen, continu gebruik te maken van valse papieren en het aannemen van

³² M. Mojeed, ‘How immigration officials and voodoo aid human trafficking business in Nigeria’, *West Central Africa Standard Time*, 24 oktober 2008.

³³ O. Agbu, ‘Corruption and human trafficking: the Nigerian case’, *West Africa Review* Vol. 4, 2003
<http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html><http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html>.

jonge arbeidskrachten die weten hoe ze met Amerikaanse of Europese burgers in contact moeten komen voor bepaalde activiteiten in het westen. De aanwezigheid van sterke banden met personen uit het westen stelt de criminaliteit in staat om snel te bewegen en te reageren op nieuwe situaties.³⁴

Conclusie

De Britse koloniale periode heeft veel invloed gehad op de vorming van het land en het bestuur ervan. Drie grote etnische groepen zijn samengevoegd in één land waardoor veel tegenstellingen ontstonden. De tegenstellingen zijn voornamelijk ontstaan doordat het noorden wel een eigen gezaggelijk traditionele bestuur had en deze kon behouden en in het zuiden niet. De politieke samenstelling na de onafhankelijkheid heeft door de tegenstellingen voor veel onrust gezorgd. Er zijn een aantal militaire staatsgrepen gepleegd, zo ontstonden er zesendertig verschillende etnische deelstaten. Na de invoering van democratie leek er een verandering plaats te vinden echter werden de verkiezingen door middel van omkoping en corruptie gemanipuleerd. De politieke instabiliteit kan gezien worden als de oorzaak voor de corruptie in Nigeria. De corruptie in het land is een broedplaats voor vrouwenhandel. Door corruptie heeft de overheid gefaald om te voorzien in essentiële sociale diensten in het land, waardoor Nigeria economische vertraging heeft opgelopen. In combinatie met globalisering heeft corruptie geleid tot de versoepeling van grenzen en het misbruik ervan. De Nigeriaanse criminaliteit in onder andere vrouwenhandel heeft hierdoor een enorme groei gekend en is nu wereldwijd verspreid geraakt.

³⁴ Prina F., 'Trafficking of Nigerian girls to Italy', *UNICRI*, juni 2003, 20-21.

3

Nigeria als grondstofrijk land

Armoede

In het vorige hoofdstuk is duidelijk geworden dat de politieke instabiliteit heeft geleid tot corruptie en een oorzaak is voor de vrouwenhandel. De corruptie heeft ook de armoede in Nigeria beïnvloed. In dit hoofdstuk zullen we zien hoe corruptie samenhangt met de grondstoffen in Nigeria. Er zal een overzicht worden gegeven van de economische situatie in Nigeria en hoe armoede een oorzaak vormt voor de vrouwenhandel.

Nigeria is Afrika's grootste olieproducent en behoort tot de OPEC. De economie draait voornamelijk om de oliewinning. De olieprijzen fluctueren echter waardoor de inkomsten ervan heel wisselend zijn. De opbrengsten van de olie worden daarnaast niet geïnvesteerd in de ontwikkeling van het land, maar vallen in handen van corrupte leiders. Hierdoor zijn andere economische sectoren erg verwaarloosd. In de jaren zeventig waren de olieprijzen wel hoog en beleefde Nigeria een bloeiperiode. In 1981 kwam echter de ommekeer. Nigeria behoort nu tot één van de twintig armste landen ter wereld. Desondanks wordt er bijna geen ontwikkelingshulp gegeven aan Nigeria. De donoren vinden dat door het ontbreken van goed bestuur hun geld verdwijnt in corrupte praktijken in plaats van dat het naar de bevolking gaat.³⁵

3.1. De economie

Om de internationale handel van Nigeria te analyseren zal het economische model van Heckscher en Ohlin worden besproken. Deze theorie bouwt voort op theorieën van David Ricardo en Adam Smith over comparatieve voordelen. De theorie van het

³⁵ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 17.

comparatieve voordeel gaat ervan uit dat landen van elkaar verschillen in klimaat, technologisch niveau, werkgelegenheid, loon, etc. Een land moet doen waar het het beste in is en moet zich daarin gaan specialiseren, omdat het zo het meeste winst maakt en de productiefactoren optimaal gebruikt worden. Tussen de landen wordt er gekeken naar het verschil in de verhouding tussen verschillende productiefactoren. We nemen als voorbeeld Mexico. Mexico heeft veel land voor de landbouw en het heeft een klimaat waar maïs goed groeit. Mexico zal volgens de theorie van Ricardo zich moeten specialiseren in het verbouwen van maïs. Wanneer iedereen specialiseert, kan alles zo goedkoop mogelijk gemaakt worden, waardoor iedereen de grootste welvaart (of winst) bereikt.³⁶

De theorie van Heckscher en Ohlin gaat over factor verhoudingen. Landen kunnen evengoed zijn geworden in het verbouwen van maïs, bijvoorbeeld wanneer de kennis die hiervoor nodig is verspreid is geraakt. Volgens het Heckscher-Ohlin model moet je dan als land kijken welke middelen je bezit. Wanneer je bepaalde factoren relatief meer bezit, is productie met behulp van deze factoren relatief goedkoper en is het land hierin dus productiever. Een kapitaalrijk land zal zijn kapitaalintensieve goed exporteren, terwijl een arbeidrijk land arbeidsintensieve goederen zal exporteren. Landen zijn in principe identiek aan elkaar, behalve in het verschil van hulpbronnen. Als een land bijvoorbeeld veel olie, veel land en veel goedkope arbeid heeft maar niet de industrie om olie te verwerken, schrijft het voordeel in de factorverhouding 'goedkope arbeid en land' voor dat het grootste comparatieve voordeel ligt in het produceren van arbeidsintensieve landbouwgoederen. Na opstapeling van winsten in deze sector, wordt arbeid steeds duurder en verschuift na verloop van tijd het comparatief voordeel naar kapitaalintensieve productie vanwege de hoeveelheid olie en geaccumuleerd kapitaal.³⁷

Eerst kijken we naar de economische geschiedenis van Nigeria en het verloop van economische groei sinds de tweede helft van de twintigste eeuw. Meer dan de helft van de Nigerianen werkt in de landbouw. Deze wordt door de overheid

³⁶ A. MacGillivray, *A brief history of Globalization* (Londen 2006) 105-107.

³⁷ A. Woods, 'Globalization and Wage Inequalities: A Synthesis of Three Theories', *Review of world economics: weltwirtschaftliches Archiv* Vol. 138, maart 2002, 68-71.

verwaarloosd, hetzelfde geldt voor de industrie. Kort na haar onafhankelijkheid produceerde Nigeria genoeg voedsel om haar eigen bevolking te voeden. De belangrijkste voedingsgewassen waren cassave, yams, maïs, gierst, sorghum en rijst. Door de vondst van olie veranderde dat snel. Hierdoor steeg de koers van de nationale valuta, de *naira*, waardoor het steeds goedkoper werd om voedsel te importeren. De boeren werden hier de dupe van, zij konden hun gewassen en vlees niet meer kwijtraken. De appreciatie van de *naira* resulteerde in goedkope brommers, tv's en andere luxeproducten. Er waren maar weinig Nigerianen die hierover klaagden. In 1981 kwam er echter een ommekeer. De olieprijsen waren ingestort en er was ineens veel minder geld voor de voedselimporten. Door de droogte in het noorden mislukte de oogst. Een runderpest maakte de situatie nog een graadje erger. In verschillende noordelijke deelstaten ontstond een hongersnood. Door veel geld te lenen loste Nigeria de problemen op. De huidige schuld van het land komt merendeels voort uit deze periode.³⁸

Een ander gevolg van de overwaardering van de *naira* was dat in de jaren zeventig de exportgewassen zo goed als onverkoopbaar werden. Naast het slechte beleid van de overheid zijn ook de dalende prijzen op de wereldmarkt verantwoordelijk voor de langzame toename van de export.

Olie is niet de enige grondstof in de bodem van Nigeria: tin, ijzer, uranium, steenkool en marmer komen ook voor. De mijnen van deze producten liggen echter bijna allemaal stil. In de jaren zeventig was men begonnen aan een industrieel project van een staalfabriek. Het project zou Nigeria zelfvoorzienend maken wat betreft **hun** ijzerbehoefte. De fabriek werd in het midden van het land gebouwd om die streek een economische impuls te geven. Het project mislukte, omdat de transportkosten ervoor zorgden dat de prijs van het Ajaokuta-staal twee keer zo hoog zou worden als die van de wereldmarkt. De fabriek, waar acht miljard in was geïnvesteerd, heeft nooit gedraaid.³⁹

Volgens het model van Heckscher en Ohlin is Nigeria een grondstoffen land met olie. De olie kan echter niet in de industrieën worden verwerkt en is geen productief goed. In Nigeria wonen op dit moment 130 miljoen mensen. Nigeria heeft

³⁸ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 46-47.

³⁹ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 47.

dus relatief veel arbeid. Relatief gezien is er veel bevolking dus is Nigeria arbeidintensief en niet kapitaalintensief.⁴⁰ Daarnaast beschikt Nigeria over een gunstig klimaat en een uitgestrekt land.⁴¹ Volgens het model zou Nigeria zich met de beschikbare middelen, de mensen, toe moeten leggen op arbeidsintensieve productie, bijvoorbeeld landbouw. Het werkloosheidspercentage is echter achtentwintig procent, het werkelijke percentage is wellicht wel het dubbele. Door hoge werkloosheid kan Nigeria dus heel makkelijk veel gebruik maken van *surplus* (overschot) arbeidsaanbod. De werklozen zoeken echter hun heil in de informele economie, het verkopen langs de straat. Het verdient niet goed, maar een sociaal vangnet is er niet, dus wie wil overleven heeft geen andere keuze.⁴²

Nigerianen die in Europa of Amerika een opleiding hadden gevolgd verlieten massaal het land, ook wel *brain drain* genoemd. Ook veel niet-opgeleide landgenoten probeerden door emigratie elders een beter bestaan op te bouwen. Dit komt door de slechte economische situatie. Hierdoor verkeert tweederde van de bevolking beneden de armoedegrens. Daarnaast bedraagt de gemiddelde levensverwachting slechts vierenvijftig jaar. Bijna veertig procent van de kinderen jonger dan 5 jaar is ondervoed en veertig procent van de volwassenen is analfabeet. Slechts de helft van de bevolking heeft toegang tot schoon drinkwater (zie figuur 2 voor de basisgegevens van Nigeria).

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank hebben geen goede naam in Nigeria. IMF wordt beschuldigd van de bevordering van de armoede in het land. De vrije markt principes moeten worden toegepast, maar ondertussen blijven de handelsbarrières in Europa en de Verenigde Staten bestaan. Nigeria is boos dat zij niet in aanmerking komt voor schuldenverlichting. De schulden liggen ongeveer op vierendertig miljard. IMF vindt dat Nigeria geen goed economisch beleid heeft, omdat het meer uitgeeft dan het binnen krijgt. De Wereldbank is nog wel actief in Nigeria.⁴³

⁴⁰ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 48.

⁴¹ B. Ikejiaku, 'Africa Debt Crisis and the IMF with a Case of Nigeria: towards Theoretical Explanations', *Journal of Politics and Law* Vol. 1, december 2008, 4.

⁴² G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 48.

⁴³ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 16-17.

3.2. De grondstoffen vloek

Veel ontwikkelingslanden zijn economisch afhankelijk van hun grondstoffen. Meer dan een derde van de exportinkomsten van Afrika is afgeleid van grondstoffen. Het tegenstrijdige bij grondstofrijke landen is dat ze vaak de neiging hebben om rijke landen te zijn met arme mensen. Men zou juist verwachten dat de ontdekking van grondstoffen een katalysator is voor welvaart. Dit wordt vaak ook wel de '*natural resource curse*' genoemd. Soms leidt grondstoffenrijkdom zelfs tot conflicten binnen het land. Maar ook de landen zonder oorlog falen in (economische) groei. Om volledig te kunnen ontwikkelen moeten landen hun grondstoffenrijkdom gebruiken voor groei. Dit is echter een moeilijke opgave, omdat het de economie vaak stagneert. Hoe komt het dat de rijkdom van grondstoffen een probleem vormt?⁴⁴

Ontwikkelingslanden staan voor twee taken. Ze moeten zorgen dat ze een eerlijk deel van de waarde van hun grondstoffen krijgen, daarnaast moeten ze het geld goed besteden. Omkoperij, bedrog en onevenwichtige onderhandelingen zorgen er echter voor dat ontwikkelingslanden niet krijgen wat hun rechtmatig toebehoort. Daarnaast hebben veel ontwikkelingslanden met grondstofrijke bronnen te maken met politieke instabiliteit, corruptie en meedogenloze dictators die de inkomsten van het land stelen. De politieke dynamiek leidt tot hoge ongelijkheidsniveaus.⁴⁵

Een derde probleem is het zogeheten '*Dutch disease*'. In de jaren zeventig werd er in Nederland aardgas ontdekt, wat leidde tot de waardeverhoging van de munt. De toevloed van dollars waarmee het aardgas werd betaald leidde tot een hoge wisselkoers. Door deze hoge wisselkoers konden Nederlandse exporteurs hun producten niet meer aan het buitenland verkopen en de binnenlandse bedrijven vonden het moeilijk om te concurreren met de importproducten. Door deze stijging werd de competitiepositie van het land minder, terwijl het eerst een goed lopende economie had. Het probleem van *Dutch disease* heeft in veel grondstofrijke landen toegeslagen bij de verkoop van hun bronnen en het omwisselen van de dollars in

⁴⁴ P. Collier, *The Bottom Billion* (Oxford 2008) 38-39.

⁴⁵ J. Stiglitz, *Making Globalization Work* (London 2006) 136-137.

eigen lokale valuta. Wanneer de waarde van de munt apprecieert wordt het voor deze landen moeilijk om andere producten te exporteren.⁴⁶

Toen in 1970 in Nigeria de olie-inkomsten stegen, werden de exporten van het land, zoals cacao, onrendabel en stortte deze productie in. De boeren werden hier de dupe van.⁴⁷ De overheid nam in juni 1987 het uitgebreide *Structural Adjustment Program* (SAP) aan. Dit programma legde de nadruk op de vermindering van de uitgaven en de verandering in beleid van de uitgaven. Ook werd het gebruik van de privésector als motor van de groei van de economie gemaakt via de commercialisering en privatisering van staatsbedrijven. Dit programma faalde echter. Het zorgde voornamelijk voor massale werkloosheid.⁴⁸

In het vorige hoofdstuk is een overzicht gegeven van de politieke situatie in Nigeria, die hier in verband zal worden gebracht met de grondstoffenvloek. In Nigeria zijn olie en politiek nauw met elkaar verbonden. Het gevolg van het hebben van veel grondstoffen leidt vaak tot wanbestuur in een land. Toen Nigeria een transitie naar democratie maakte waren er sterke prikkels voor verschillende (etnische) groepen om te concurreren voor de verkiezingen. Om te kunnen winnen werd er gebruik gemaakt van omkoping. Hierdoor wonnen de corrupte leiders de verkiezingen. Wanneer ze eenmaal aan de macht kwamen investeerden ze niet in de ontwikkeling van het land. De overheid krijgt genoeg olie-inkomsten binnen en hoeft dus geen belasting te vragen aan de bevolking. Een gevolg hiervan is echter dat de overheid geen verantwoording hoeft te geven voor wat er met het geld gebeurt, want het zijn geen belastingcenten. De overheid ondermijnt hierdoor de politieke afspraken over hoe de macht wordt gebruikt.⁴⁹

Op de website van het ministerie van Buitenlandse Zaken staat dat er op dit moment in het Niger Deltagebied politieke spanningen zijn tussen de overheid en de lokale bevolking (en ook tussen de lokale bevolking onderling). Deze spanningen kunnen uitlopen op gewelddadigheden en soms met een dodelijke afloop. De situatie komt onder andere voort uit meningsverschillen over de verdeling van de

⁴⁶ J. Stiglitz, *Making Globalization Work* (London 2006) 147-148.

⁴⁷ J. Stiglitz, *Making Globalization Work* (London 2006) 147-148.

⁴⁸ B. Ikejiaku, 'Africa Debt Crisis and the IMF with a Case of Nigeria: towards Theoretical Explanations', *Journal of Politics and Law* Vol. 1, december 2008, 3-5.

⁴⁹ P. Collier, *The Bottom Billion* (Oxford 2008) 45-46.

opbrengsten uit de olie- en gaswinning. Het ministerie noemt de spanningen onvoorspelbaar.⁵⁰

3.3. Armoede en vrouwenhandel

Het falen van het *Structural adjustment program* (SAP) om de economische situatie te reguleren en de grote schulden in veel landen heeft geresulteerd in economische achteruitgang. Miljoenen mensen zijn daardoor onder de armoedegrens komen te leven. Economische onzekerheid en armoede worden verergerd door politieke instabiliteit en een gebrek aan verantwoordelijkheid van de overheidsinstellingen. Dit maakt kinderen en hun families kwetsbaar voor vormen van uitbuiting zoals mensenhandel. Dit komt voort uit het bestuur van militaire regimes of een één-partijen-stelsel. Ook in Nigeria heeft het SAP niet gewerkt en tot extreme armoede geleid. Daarnaast is in het hoofdstuk hiervoor duidelijk gemaakt dat Nigeria een vijftienjarige dictatuur heeft gekend. Daarna is er vanaf 1999 politieke onrust geweest tussen verschillende partijen met oneerlijke verkiezingen.

De directeur van UNICEF van West- en Centraal-Afrika identificeert armoede als een van de grootste en alomtegenwoordigste oorzaken van kinder- en vrouwenhandel. In Nigeria heeft tussen 33% en 73% van de bevolking minder dan een dollar per dag te besteden. Op het platteland, waar de meeste kinderen en vrouwen vandaan komen, is het armoedeniveau hoger dan in de steden.⁵¹

Doordat de oliewinning de landbouw en industrie vernietigde en daarmee inkomstenbronnen zagen sommige vrouwen zich gedwongen te gaan werken als prostituee voor arbeiders in de olie-industrie.⁵²

Edo State en prostitutie

Uit het eerste hoofdstuk was gebleken dat volgens de *United Nations Office on Drugs and Crime* de meeste meisjes en vrouwen uit Edo State komen. Op de volgende

⁵⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, 'Reizen en Landen: Nigeria'
http://www.minbuza.nl/nl/Reizen_en_Landen/Reisadviezen/Reisadviezen_alfabetisch/N/Nigeria.

⁵¹ 'Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo', *UNODC*, september 2006, 25-27.

⁵² BLinN, 'Slachtoffers van mensenhandel uit Nigeria', http://blinn.nl/images/uploads/Reports/Nigeria_feb_2010.pdf.

afbeelding is dit duidelijk te zien. Hier worden de belangrijkste gebieden in Nigeria aangestipt waar prostituees worden gerekruteerd voor de emigratie naar Europa.

Figuur 3:

Main areas of recruitment of prostitutes in Nigeria for emigration to Europe.⁵³

In deze alinea zal worden belicht hoe de armoede in Edo State invloed heeft gehad op de vrouwenhandel. Tot begin jaren negentig maakte Edo deel uit van een veel grotere deelstaat Bendel State, met als hoofdstad Benin City. De hoofdstad vervulde altijd een centrale rol in het zuidwesten van Nigeria en had veel overheidsinstanties. De SAP-maatregelen zorgden voor grote werkloosheid. Door de opdeling van Bendel State raakte Benin City een deel van haar centrale functie kwijt. De stad werd de hoofdstad van een veel kleiner gebied, namelijk Edo, en sommige overheidsdiensten werden daarom ingekrompen of verdwenen helemaal. Ook andere bronnen van inkomsten verdwenen. De houtindustrie, die in dit gebied altijd een belangrijke rol speelde, werd geconfronteerd met overbepakking en dus dalende inkomsten en

⁵³ J. Carling, *Migration, Human Smuggling and Trafficking from Nigeria to Europe* (Oslo 2006) 25.

werkgelegenheid. Rubberplantages in Edo kregen steeds meer concurrentie, omdat de rubberprijs was gedaald. Ook de destijds aanwezige textiel fabrieken zijn halverwege de jaren tachtig gesloten. Op dit moment is er nog een olieraffinaderij, een farmaceutische fabriek, een fabriek van Michelin en een fabriek waar Guinness bier wordt geproduceerd. Alle andere grootschalige bedrijvigheid is verdwenen. De grote stad, Benin City, met veel werkgelegenheid is in verval geraakt met als gevolg hoge werkloosheid. Door de slechte economische omstandigheden in Edo is men op zoek gegaan naar andere bronnen van inkomsten.⁵⁴

Meisjes en vrouwen hebben het in deze samenleving extra moeilijk omdat zij geen land bezitten. Daarnaast hebben ze moeilijk toegang tot beter betaalde banen. De armoede, het belang van geld voor het aanzien binnen de eigen samenleving, de geringe mogelijkheden die Nigeria biedt om geld te verdienen en de losse sociale structuur, die voorkomt dat familieleden hen zullen beschermen, geven de reis naar Europa een zeer aantrekkelijk perspectief.⁵⁵

Conclusie

Nigeria een kapitaalrijk land met olie. De industrieën waar de olie in verwerkt moet worden zijn er echter niet. Volgens het Heckscher-Ohlin model zou Nigeria zich eigenlijk toe moeten leggen op arbeidsintensieve productie, zoals bijvoorbeeld landbouw. De grondstoffenvloek teistert Nigeria, nadat de olieprijsen waren ingestort kampt het land met hoge armoede. De armoede heeft ertoe geleid dat de mensen op zoek gaan naar andere bronnen van inkomsten en is een *push* factor voor vrouwenhandel. De bijzonder slechte economische situatie in Edo State is van invloed op de vrouwenhandel in Nigeria, dit omdat het voor meisjes en vrouwen extra moeilijk is om aan geld te komen. Armoede is echter niet de enige oorzaak voor de vrouwenhandel. In het volgende hoofdstuk zal worden ingegaan op de culturele en sociale achtergrond van vrouwen in Nigeria.

⁵⁴ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 17-18.

⁵⁵ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 25.

De organisatie van de vrouwenhandel

culturele en sociale achtergrond

“For those of you who think it cannot happen to you, I want to let you know that the dragnet of the traffickers is so wide that only God knows who is safe.”⁵⁶

-Titi Atiku Abubakar, Wife of Nigeria’s Vice-President (2003)

In de vorige hoofdstukken is gebleken dat Nigeria ondanks haar rijkdom aan grondstoffen een minder ontwikkeld land is met veel arme mensen. De corrupte leiders zijn de enige profiteurs van de olie. Hierdoor is de ontwikkeling van essentiële sociale voorzieningen achtergebleven. Het land kent politieke onrust en de bevolking leeft in armoede, dit zijn de twee de factoren waarom er zoveel vrouwenhandel is in Nigeria. We moeten echter een derde factor niet vergeten, de culturele en sociale achtergrond van de meisjes en vrouwen. Deze factor zal in dit hoofdstuk worden belicht.

Wanneer men ziet dat met het verdiende geld van dochters uit Europa de levensstandaard in het moederland verbeterd kan worden is men bereid om hun dochters mee te geven aan mensenhandelaren.⁵⁷ Honderden meisjes kwamen afgelopen jaren om die reden illegaal naar Europa. Vooral in Italië werken veel jonge Nigeriaanse meisjes als prostituees. De meisjes zijn vaak jonger dan zestien jaar. Zij laten zich verleiden door het vele geld dat hun wordt beloofd. Met valse papieren komen ze Europa binnen, vaak beweren ze dat ze uit Sierra Leone komen zodat ze een politiek asiel kunnen aanvragen. In 1999 publiceerde de organisatie *Terre des Hommes* een rapport waarin werd beschreven hoe de meisjes onder druk worden gezet met rituelen uit de traditionele religie, ook wel ‘voodoo’ of ‘juju’ genoemd.

⁵⁶ O. Agbu, ‘Corruption and human trafficking: the Nigerian case’, *West Africa Review* Vol. 4, 2003
<http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html>
<http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html>.

⁵⁷ D. Siegel, ‘Nigeriaanse madams in de mensenhandel in Nederland’, *Justitiële verkenningen* Vol. 33, november 2007, 40-41.

Haar, nagels en bloed wordt van de jonge prostituees onder dwang afgenomen, daarna worden er magische rituelen mee uitgevoerd. Bijna al deze meisjes zijn bang voor deze rituelen.⁵⁸

4.1. Positie en seksualiteit van vrouwen

*"What frustrates me here, in Nigeria, more than the poverty that is its root cause, is the attitude that accompanies it."*⁵⁹

-David Puttnam president of Unicef UK

In Nigeria hebben vrouwen in het algemeen een lagere status dan mannen. Vrouwen hebben gemiddeld genomen minder opleiding gehad en daardoor ook minder kans op betaald werk. Door de moeilijke economische situatie, zoals eerder beschreven, is de positie van vrouwen nog verder verslechterd. Vrouwen zijn genoodzaakt om in hun eigen onderhoud te voorzien, omdat echtgenoten hier in veel gevallen niet meer toe in staat zijn. Traditioneel gezien waren vrouwen verantwoordelijk voor het verbouwen van voedsel. Het verhandelen van dit voedsel in de stad is een van de weinige middelen van waaruit een inkomen gehaald kan worden. Dit inkomen is vaak erg laag.⁶⁰

Om een betere economische positie te verwerven gebruiken vrouwen als strategie onder andere het aangaan van seksuele relaties. Seksualiteit staat in Nigeria namelijk in een ander perspectief dan in veel westerse landen. Over het algemeen dienen vrouwen zich te onderwerpen aan de wensen van hun man, broer of vader. Seksualiteit kan echter ook op een andere manier worden opgevat, namelijk instrumenteel. Vrouwen gebruiken hun lichaam om geld te verdienen of om cadeaus te krijgen van hun partner. Hierdoor komt het dat jongeren in seksuele zin al vrij vroeg over een zekere 'meerderjarigheid' beschikken.⁶¹ Deze vrijheid bestaat echter nog niet op andere terreinen van het sociale leven. In Nigeria is daarom het verlenen

⁵⁸ G. van der Aa, *Nigeria* (Amsterdam 2002) 39.

⁵⁹ A. Little, 'Nigeria's 'respectable' slave trade', *BCC News*, 17 April 2004.

⁶⁰ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 22.

⁶¹ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 22.

van seksuele diensten geen prostitutie, maar wordt het gezien als sociaal geaccepteerd sporadisch seksueel contact in ruil voor bepaalde goederen of diensten. Om een baan te krijgen zullen vrouwen bijvoorbeeld eerst seks hebben met hun toekomstige baas. Hetzelfde geldt voor meisjes die goede cijfers willen behalen of naar een hogere klas willen. Zij zullen vaak dan eerst een seksuele relatie met de leraar moeten aangaan. Het instrumentele gebruik van seks is een vorm van leven of overleven. De vrouwen zien zichzelf en hun seksuele handelingen in dergelijke relaties dan ook niet als handelswaar of als minderwaardig. In Nigeria bestaat echter ook prostitutie zoals we in het westen kennen.⁶²

Naast seksualiteit speelt de opgekomen consumentencultuur in Nigeria ook een grote rol om veel geld te willen verdienen. Volgens Stephen Ellis van het Afrika Studie Centrum in Leiden staan mensen in Nigeria permanent onder druk om veel geld te verdienen: "Nigeria is een heel commerciële samenleving geworden. Je móét rijk worden. De mensen doen alles om geld te verdienen, ook illegaal."⁶³ In Benin City zelf is er ook een bepaalde consumentencultuur ontstaan, waardoor veel mensen hunkeren naar snelle rijkdom.⁶⁴

4.2. Vrouwen en voodoo

Naast het christendom en de islam zijn de lokale religieuze tradities sterk aanwezig in Nigeria en die tradities vormen een belangrijke schakel in de handel. De lokale religieuze tradities zijn gerelateerd aan geesten van voorouders en geesten met betrekking tot bepaalde plaatsen. De spirituele verbindingen tussen voorouders, plaatsen en de middelen zijn van oudsher te legitimeren en vast te leggen door de verdeling van de financiële, politieke en sociale goederen en rechten. Verschillende vormen van magie kunnen deel uitmaken van de lokale religieuze tradities. Dit zijn

⁶² R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 20-26.

⁶³ L. Swart, 'Weer een e-mail die goud belooft, Nigeriaanse criminelen behalve in oplichting ook actief in drugs- en vrouwenhandel', *NRC*, 21 november 2007.

⁶⁴ J. Carling, *Migration, Human Smuggling and Trafficking from Nigeria to Europe* (Oslo 2006) 31.

rituele handelingen die worden verricht met het oog op het beïnvloeden van het verloop van de gebeurtenissen in de wereld met behulp van verborgen krachten.⁶⁵

Verschillende krantenartikelen melden dat Nigeriaanse vrouwen tot prostitutie worden gedwongen door te dreigen met voodoo, ook wel juju. Twee voorbeelden hiervan zijn de volgende:

*The New York Times: "The Spanish police say they have broken up a human trafficking ring that forced Nigerian women into prostitution by threatening them with voodoo curses."*⁶⁶

*Newstime Africa: "140 Nigerian girls were forced into prostitution in Europe by a gang of human traffickers using 'voodoo curse'."*⁶⁷

In West-Afrika is de term voodoo afgeleid van *vodun*. Binnen het *vodun* bestaan de goden in de vorm van objecten (kleine beeldjes, aarden potten en kruiken, kaarsen, ijzeren staven en dergelijke). In deze objecten verblijft een godheid. Deze objecten worden met een algemene term als *vodu* aangeduid. Deze term is in aangrenzende taalgebieden in West-Afrika hetzelfde. Het idee is dat gelovigen een emotionele band met de godheid aangaan. De band zou volgens de gelovigen genezing en bescherming tegen allerlei kwade invloeden brengen. In Edo State wordt bijzonder veel waarde gehecht aan de persoonlijke relatie met de geestenwereld. Om deze relatie te ontwikkelen en te onderhouden moeten er offers worden gebracht aan de geestenwereld. Dit gebeurt bij speciale heiligdommen waar traditionele priesters de aanspreking tot goden regelen. De leden van *vodun* zijn meestal vrouwen, die ondersteunen elkaar in het dagelijkse leven op veel manieren. Daarmee creëren ze een context van veiligheid, geborgenheid en belangstelling voor elkaars problemen en zorgen.⁶⁸

⁶⁵ J. Carling, *Migration, Human Smuggling and Trafficking from Nigeria to Europe* (Oslo 2006) 15.

⁶⁶ V. Burnett, 'Spain Links Voodoo to Forced-Prostitution Case', *New York Times*, 22 mei 2009.

⁶⁷ 'Nigerians Jailed For Using Voodoo in Prostitution', *Newstime Afrika*, 2009, <http://www.newstimeafrica.com/archives/9456>.

⁶⁸ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 29-30.

Een andere basisgedachte is dat de kracht van goden en geesten overgebracht kan worden in materie (zoals water, ijzer, klei, poeder, kruiden etc.) ook de persoonlijke kracht van iemand kan in materie worden uitgedrukt. Het is daarom gebruikelijk om de kracht van verschillende goden en geesten op het lichaam aan te brengen, dit door middel van inkervingen in de huid, het inbrengen van bepaalde kruiden of andere substanties onder de huid of het dragen van voorwerpen die aan een bepaalde godheid worden gerefereerd. Ook worden dergelijke substanties gebruikt om in relaties verbintenissen vast te leggen. Dit worden de zogenaamde *love-medicins* genoemd waarbij onder andere haar, nagels en bloed van de twee geliefden in een pakketje bijeen worden gevoegd. Dit is een teken dat de relatieband onverbreekbaar is geworden en door de goden is goedgekeurd. Soortgelijke substanties kunnen ook in de negatieve zin worden uitgelegd. Deze pakketjes van haar, nagels en bloed, hebben als doel een ander te schaden en vooral in de spirituele wereld iemand zwak en kwetsbaar te maken. Deze pakketjes kunnen aan een heiligdom worden verbonden om te fungeren als extra bescherming.⁶⁹

In het culturele besef van Nigeria bestaat de gedachte dat vrouwen van nature meer gevoelig zijn voor de krachten en machten, die zich in de spirituele wereld tonen. Daarom wordt over het algemeen verondersteld dat er bij vrouwen en meisjes een grotere behoefte is aan spirituele bescherming, genezing en kracht om te kunnen overleven in de buitenwereld. Je ziet dan ook dat de leden van de geloofsgemeenschap voornamelijk vrouwen zijn. Dit komt omdat men veronderstelt dat kwade invloeden van boze geesten of vanuit de manipulatieve wereld van duistere krachten vrouwen vaker treffen dan mannen.⁷⁰

4.3. De culturele en sociale achtergrond en vrouwenhandel

Uit het bovenstaand overzicht van de positie, seksualiteit en religie van vrouwen in Nigeria, in het bijzonder Edo State, komt naar voren dat vrouwen een lagere status hebben dan mannen. Hiermee kan worden gezegd dat de eerder genoemde *push*

⁶⁹ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 29-31.

⁷⁰ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 36.

factoren een groter risico op meisjes en jonge vrouwen hebben dan op jongens of jonge mannen. In veel samenlevingen worden meisjes als minder waardevol gezien dan jongens. Van meisjes wordt verwacht dat zij hun educatie opofferen voor de zorg van hun ouders en jongere broertjes en zusjes. Dit betekent dat ouders de voorkeur geven om hun dochter naar het buitenland te sturen, omdat ze erop kunnen vertrouwen dat zij de familie zal bijstaan en hen zal helpen om uit de armoede te komen. Het hoge werkloosheidspercentage onder de meisjes is het gevolg van het lage niveau van het onderwijs voor vrouwen omdat ouders hen niet naar school willen sturen. Dit veroorzaakt een broedplaats voor de handel in meisjes.⁷¹

Een groot deel van de verklaring ligt echter ook in de zelfversterkende mechanismen die in werking treden zodra een migratiestroom is gestart. Wanneer netwerken, infrastructuur en verwachtingen zijn vastgesteld, hebben migratiestromen de neiging om te stijgen, zelfs als de oorspronkelijke beweging een kwestie van toeval was. Omdat in Edo State het succes en de rijkdom van de vrouwelijke emigranten die naar Europa zijn gegaan goed zichtbaar is, bijvoorbeeld in de vorm van grote huizen en dure auto's, wordt het werken in het buitenland daarom gezien als beste strategie om te ontsnappen aan de armoede. Om je familie een betere toekomst te geven is in Nigeria één van de belangrijkste motivaties voor emigratie.⁷²

De consumentencultuur in Benin City heeft gunstige voorwaarden voor mensenhandel gecreëerd. Doordat meisjes graag snel en veel geld willen verdienen zullen zij sneller geneigd zijn om een reis naar Europa te maken en daar te willen werken. Ze weten vaak niet in wat voor situatie ze terecht zullen komen.⁷³

Een verklaring waarom in het zuiden van Nigeria meer prostitutie voorkomt dan in het noorden is een religieus en cultureel aspect. In het noorden van Nigeria, dat overwegend islamitisch is, worden meisjes beperkt in hun bewegingsmogelijkheden en wordt prostitutie sterk veroordeeld. In het overwegend

⁷¹ 'Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo', *UNODC*, september 2006, 25-27.

⁷² J. Carling, 'Trafficking in Women from Nigeria to Europe', *MPI & PRIO*, juli 2005.

⁷³ J. Carling, *Migration, Human Smuggling and Trafficking from Nigeria to Europe* (Oslo 2006) 31.

christelijke zuiden, waar Edo State deel van uitmaakt, is dit veel minder het geval.⁷⁴ Hier moet echter een kanttekening bij worden gezet, omdat Marokko in het *UNODC* rapport ook als herkomstland voor vrouwenhandel bekend staat.⁷⁵ Marokko is overwegend islamitisch. Er zijn bijna geen bronnen te vinden over de gebieden in Marokko waar meisjes en vrouwen worden gerekruteerd. Er bestaat in Marokko wel een verschil in godsdienstbeleving. Dit betekent dat de één veel vrijer is dan de ander. De volkse beleving van de islam onder de Berbers is hiervan een voorbeeld. Ook de moderne vrije islam komt op in de steden.⁷⁶

Omdat religie voor vrouwen een belangrijk onderdeel vormt in het dagelijks leven, wordt voodoo door mensenhandelaren misbruikt. Meisjes die met de handelaren mee naar Europa gaan moeten geld betalen voor de reis. Dit wordt voorgeschoten door de handelaren of door sponsors. Om als handelaar er zeker van te zijn dat het meisje dit terugbetaalt wordt er een eed afgelegd. In deze eed wordt vastgelegd dat de reiskosten moeten worden terugbetaald. De eed wordt door een priester bezegeld. De vorm van magie die hiervoor wordt gebruikt is een middel om controle over de meisjes uit te oefenen. De rituele verrichtingen zijn in eerste instantie niet bedoeld om te intimideren. Pas wanneer een vrouw de overeenkomst niet blijkt te respecteren, wordt magie gebruikt als repressiemiddel.⁷⁷

Conclusie

De positie van de vrouw in Nigeria is lager dan de man. Vrouwen bevinden zich daardoor in een slechtere economische positie dan mannen. Om een betere economische positie te genereren gaan vrouwen seksuele relaties aan. In Nigeria wordt seksualiteit in dat geval als iets instrumenteels gezien. Dit staat in een heel ander perspectief dan in het westen. Daarnaast is in Benin City een consumentencultuur ontstaan, waardoor onder andere vrouwen onder druk staan om veel geld te willen verdienen. Religie is erg belangrijk voor vrouwen, vooral in

⁷⁴ R. van Dijk, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006) 20.

⁷⁵ M. Fowke (ed.), 'Trafficking in Persons: Global Patterns', *UNODC*, April 2006, 18.

⁷⁶ H. Obdeijn, (ed.), *Geschiedenis van Marokko* (Amsterdam 2002) 172-173.

⁷⁷ Siegel, D., 'Nigeriaanse madams in de mensenhandel in Nederland', *Justitiële verkenningen* Vol. 33, november 2007, 45-46.

Edo wordt er veel belang gehecht aan juju en de geestenwereld. Door handelaars wordt daar misbruik van gemaakt. Ze manipuleren en intimideren de meisjes en houden ze op die manier in hun greep. Dit zijn allemaal culturele en sociale push factoren die bijdragen aan de vrouwenhandel in Nigeria, en in het bijzonder in Edo State.

Wat te doen om vrouwenhandel tegen te gaan

Lange en korte termijn

In de vorige hoofdstukken zijn de oorzaken van vrouwenhandel uit Nigeria aan de orde gekomen. In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de eventuele oplossingen voor het probleem vrouwenhandel. Er zal worden belicht hoe het probleem in Nigeria zelf kan worden aangepakt. Daarnaast moet het probleem ook aangepakt worden door de internationale gemeenschap. Hierbij staat de opkomst van wereldwijde *non-gouvernementele organizations* (NGO's) centraal.

In de loop van de tweede helft van de vorige eeuw is de rol van NGO's in het grensoverschrijdende verband steeds opvallender geworden. Vooral door de invloed van een serie conferenties, die in de loop van de jaren negentig door de Verenigde Naties zijn georganiseerd, zijn de NGO's op opzienbarende wijze zelfstandig geworden. In 1900 waren er ongeveer honderd internationale NGO's. In 1990 was dit aantal gestegen tot ongeveer 6000 organisaties. Na 1990 is het aantal nog meer gestegen en in 2000 werd het aantal NGO's geschat op 30.000. De nieuwe sociale beweging heeft als doel de krachten van verschillende NGO's te bundelen en ze in te zetten voor de oplossing van mondiale problemen. De VN conferenties boden een podium waardoor er steeds meer nieuwe NGO's werden opgericht. Daarom kan de enorme groei van NGO's als een belangrijk gevolg van de globalisering gezien worden. Ook door de ontwikkeling van internet in de jaren negentig kan de opkomst van internationale NGO's direct gekoppeld worden aan globalisering. Dit komt onder andere ook doordat internet het favoriete medium van NGO's is.⁷⁸

⁷⁸ P. van Seters, 'Over de grenzen van globalisering', *Universiteit van Tilburg*, 3 mei 2002, 6-7.

5.1. Ontwikkeling van Nigeria

Om vrouwenhandel in Nigeria aan te pakken zal men op lange termijn de ontwikkeling van Nigeria moeten bevorderen, omdat we hebben gezien dat armoede één van de belangrijkste oorzaken van vrouwenhandel in Nigeria is. Het armoedeprobleem en de corruptie moeten worden aangepakt. Wanneer de mensen in Nigeria niet meer onder de armoedegrens hoeven te leven zal de vatbaarheid van Nigeriaanse vrouwen voor vrouwenhandel minder worden. De armoede kan onder andere worden opgelost als het wanbestuur in Nigeria wordt uitgebannen. Hieronder zullen een paar opties worden belicht die de ontwikkeling in Nigeria kunnen stimuleren.

Corruptie is in Nigeria een bekend probleem. De politieke wil om deze tegen te gaan is echter niet aanwezig. Het regime van Muhammadu Buhari en de regering van Olusegun Obasanjo hebben zich wel ingespannen om corruptie tegen te gaan. Het land is echter nog steeds bezig met het vraagstuk corruptie en dat komt omdat de initiatieven van deze overheden niet hebben gewerkt. Corruptie werd niet serieus genoeg genomen. Hieruit komt naar voren dat nationale wetten alleen het probleem niet kunnen oplossen en andere opties moeten worden verkend.⁷⁹ Mensen die baat hebben bij mensenhandel kunnen door de corruptie de uitvoering van wetten belemmeren en overheidsorganen verlammen. Het is bekend dat sommige handelaren bij de politie hebben gewerkt en goede contacten hebben binnen de overheid.⁸⁰ De *Global Corruption Barometer* van 2009 in figuur 4 laat zien dat de overheid nu redelijk effectief bezig is om corruptie tegen te gaan.⁸¹

⁷⁹ O. Agbu, 'Corruption and human trafficking: the Nigerian case', *West Africa Review* Vol. 4, 2003
<http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html><http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html>.

⁸⁰ BLinN, 'Slachtoffers van mensenhandel uit Nigeria', http://blinn.nl/images/uploads/Reports/Nigeria_feb_2010.pdf.

⁸¹ Transparency International, 'Global Corruption Barometer 2009',
http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/gcb/2009.

Figuur 4: “How would you assess your current government’s actions in the fight against corruption?”⁸²

Nigeria		
The government is very effective in the fight against corruption		27%
The government is somewhat effective in the fight against corruption		38%
The government is neither effective nor ineffective in the fight against corruption		14%
The government is somewhat ineffective in the fight against corruption		9%
The government is very ineffective in the fight against corruption		4%
DK/NA		8%
Basis	Global Population Weighted	141874
	Sample Size (Unweighted)	5007

In het boek van Joseph Stiglitz ‘*Making Globalization Work*’ worden mogelijke oplossingen genoemd voor de problematiek betreffende de grondstoffenvloek en in het geval van Nigeria ook de corruptie. Landen die rijk zijn aan grondstoffen kennen vaker een langzamere groei en grotere armoede dan landen met minder grondstoffen. Stiglitz noemt hiervoor twee oorzaken; veel ontwikkelingslanden zijn economisch afhankelijk van grondstoffen en het zijn rijke landen met een arme bevolking. Belangrijk is om als grondstofrijk land een eerlijke prijs te verkrijgen voor haar grondstoffen, deze verantwoordelijkheid ligt bij het land zelf. Een land als Nigeria moet daarom instituties ontwikkelen om corruptie tegen te gaan. Een land moet er ook voor zorgen dat de inkomsten van de grondstoffen verantwoordelijk worden uitgegeven. Daarnaast is het belangrijk dat het duidelijk is hoe de winst gebruikt wordt, bijvoorbeeld door investeringen. Stiglitz noemt daarbij het belang van stabilisatiefondsen zodat niet alle winst meteen in de economie wordt gepompt, maar het land ook een spaarrekening opbouwt voor moeilijke economische tijden. Wanneer je het geld wel in één keer in de economie pompt zal je munt minder waard worden.⁸³ Voor de internationale gemeenschap is er ook een rol weggelegd. Zij moet

⁸² Transparency International, ‘Global Corruption Barometer 2009’, http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/gcb/2009.

⁸³ J. Stiglitz, *Making Globalization Work* (London 2006) 148-150.

goede voorbeelden en rolmodellen geven en de grondstofrijke landen adviseren. Een belangrijke actie die door de internationale gemeenschap genomen kan worden om Nigeria als grondstofrijk land te helpen is de volgende: *The Extractive Industries Transparency Initiative*. Hoe groter de transparantie is hoe meer de corruptie wordt ontmoedigd. Door transparantie krijgt de bevolking te zien waar het geld aan wordt uitgegeven en geïnvesteerd.⁸⁴

Niet alleen olie is een grondstof waarmee beter moet worden omgegaan. De meisjes en vrouwen die verhandeld worden zou je ook als een overvloedige *factor endowment* kunnen zien. Stiglitz noemt dat bepaalde producten zoals diamanten, conflicten kunnen financieren. Daarom zijn de diamanten uit Sierra Leone gecertificeerd op oorsprong, zodat het moeilijker wordt om deze diamanten aan de man te brengen. Een soortgelijke certificatie zou eventueel ook een oplossing zijn voor de Nigeriaanse meisjes. Op die manier wordt er een bepaald beeld gecreëerd bij deze meisjes en zal misschien de vraag in landen van bestemming afnemen (de *pull factor*) en de handel in meisjes en vrouwen minder interessant worden.⁸⁵

Het consumentisme van de meisjes en vrouwen moet ook worden aangepakt. De meisjes staan in Benin City onder druk om veel geld te willen verdienen. Zij denken dat dit alleen kan als zij naar Europa emigreren. Ze zouden bewust gemaakt moeten worden dat er ook andere manieren zijn om de levensstandaard te verhogen en dat de reis naar Europa niet is wat het lijkt. Ook zouden er meer kansen moeten komen voor meisjes om een opleiding te volgen. Met een opleiding kunnen ze een betaalde baan krijgen of ze leren om een eigen bedrijfje op te zetten. De mogelijkheid tot opleiding en werkgelegenheid moet worden gecreëerd door de overheid en/of door NGO's.⁸⁶

Daarnaast schrijft het Heckscher-Ohlin model voor dat Nigeria meer profijt zou hebben van het zich toeleggen op arbeidsintensieve productie, zoals landbouw. Nigeria bezit hiervoor de mensen, het klimaat en de grond. Dit gebeurt echter alleen als het wanbestuur in Nigeria is verdwenen.

⁸⁴ J. Stiglitz, *Making Globalization Work* (London 2006) 155-156.

⁸⁵ J. Stiglitz, *Making Globalization Work* (London 2006) 156-157.

⁸⁶ Girls Power Initiative, <http://www.gpinigeria.org/>

5.2. Globale organisaties en NGO's

Globalisering heeft een grote rol gespeeld bij het ontstaan van criminele netwerken en de verspreiding ervan. Globalisering is echter ook één van de belangrijkste middelen om vrouwenhandel en criminaliteit tegen te gaan. Zowel globale interventies als Nigeriaanse NGO's en de overheid zijn betrokken bij de inspanningen om de mensenhandel te bestrijden. De NGO's zijn al een lange tijd bezig om de dimensies van de vrouwenhandel in Nigeria bloot te leggen en hebben al veel hulp verleend aan de slachtoffers.⁸⁷ Hieronder zullen een aantal organisaties besproken worden.

The United Nations Global Initiative to Fight Human Trafficking (UN.GIFT) is een mondiaal initiatief om het bestrijden van mensenhandel te bevorderen op basis van gemaakte internationale afspraken. Tot op heden hebben meer dan 117 landen het *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons especially Women and Children* ondertekend. Deze vormde een aanvulling op *Palermo Convention* die tegen transnationaal georganiseerde misdaad is. De UN.GIFT heeft een speciaal onderzoeksrapport uitgebracht over de landen Benin, Nigeria en Togo, genaamd '*Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo*'.⁸⁸ Hierin wordt een overzicht gegeven van de verschillende maatregelen die in Nigeria sinds 2003 getroffen worden. In Nigeria zijn er een aantal ministeries, NGO's en internationale organisaties betrokken bij het aanpakken van bepaalde aspecten van het probleem. De organisaties zijn betrokken geweest bij onderzoek, sensibilisering- en bewustwordingsprogramma's en bij het nemen van concrete maatregelen om gezinnen te helpen. Voorbeelden hiervan zijn armoedebestrijding, microkredieten en educatieve programma's om kinderen op school te houden. Minder gangbaar zijn programma's die voor de psychosociale zorg en de reïntegratie van verhandelde kinderen zorgen. Het onderzoek van UN.GIFT heeft echter nog geen statistieken om aan te geven of de projecten succesvol zijn geweest.⁸⁹

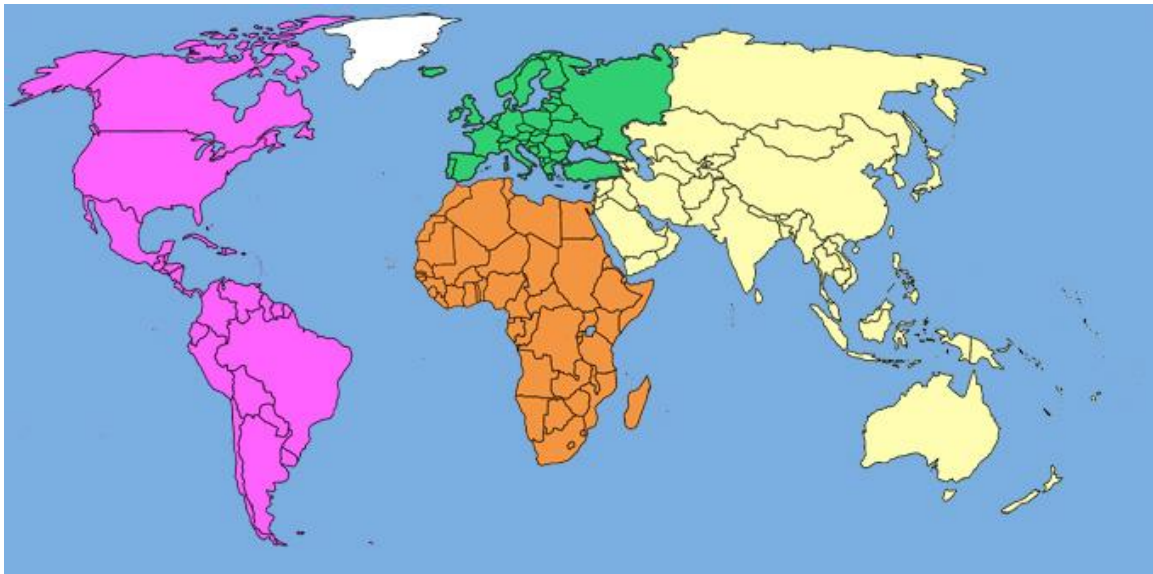
⁸⁷ O. Agbu, 'Corruption and human trafficking: the Nigerian case', *West Africa Review* Vol. 4, 2003
<http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html><http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html>.

⁸⁸ UN.GIFT, 'About UN.GIFT', <http://www.ungift.org/ungift/en/about/index.html>.

⁸⁹ '*Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo*', *UNODC*, september 2006, 91.

The Global Alliance Against Traffic in Women (GAATW) is een bondgenootschap van honderd NGO's van over de hele wereld en bestaat nu vijftien jaar. De organisatie bevordert en verdedigt de mensenrechten van alle migranten en hun gezinnen tegen de dreiging van een steeds meer geglobaliseerde arbeidsmarkt. Ze roept op tot veiligheidsnormen voor migrerende werknemers in het proces van migratie en in de formele en informele werksectoren, bijvoorbeeld prostitutie. In deze sectoren bestaan slavernijachtige omstandigheden en praktijken die volgens GAATW moeten worden tegengegaan. Deelnemers van deze organisatie zijn over de hele wereld verspreid. Op het volgende figuur zijn de deelnemende landen ingekleurd.⁹⁰

Figuur 5: members GAATW.⁹¹

Een van de deelnemende continenten is Afrika en op de site van GAATW verwijst men door naar de volgende NGO. De *Girls' Power Initiative (GPI)*, dit is een Nigeriaanse NGO opgericht in 1993 om meisjes, vooral tussen de tien en achttien jaar, te informeren, vaardigheden aan te leren en kansen te bieden om uit te groeien tot zelfstandige jonge vrouwen. Het doel is om meisjes meer macht te geven en hun seksuele gezondheid, rechten en verantwoordelijkheden te bevorderen door middel van educatieve programma's, adviezen, diensten en sociale actie. GPI wordt

⁹⁰ GAATW, <http://www.gaatw.org/>.

⁹¹ GAATW, 'Members', http://www.gaatw.org/index.php?option=com_htlmmap&view=htmlmap&id=1&tmpl=index&Itemid=5.

gecoördineerd vanuit twee regionale centra in Zuid-Nigeria: Edo State en Cross River State. GPI is actief in een aantal lokale en nationale coalities over mensenhandel en werkt nauw samen met andere NGO's. Het belangrijkste aandachtspunt van GPI is de preventie van mensenhandel, ze leren de meisjes het verschil tussen migratie en mensenhandel.⁹² In 2007 heeft de organisatie een UN ECOSOC Status verkregen en een *International Award for Excellence* toegekend gekregen.⁹³

De NGO *National Agency for the Prohibition of Traffic in Persons and Other related Matters* (NAPTIP) is een overheidsinstantie in Benin City en kan gezien worden als een soort CIA. Het bureau NAPTIP bestaat sinds september 2003 op basis de internationale verplichtingen in het kader van het getekende VN protocol van mensenhandel. NAPTIP coördineert anti-mensenhandelaars activiteiten en houdt zich onder andere bezig met de opsporing en vervolging van mensenhandelaren. De NGO's in Nigeria hebben een goede samenwerking met NAPTIP.⁹⁴ Dit zijn slechts enkele van alle NGO's actief in Nigeria met als doel vrouwenhandel en de algemene problematiek in het land tegen te gaan. In de toekomst kunnen we er nog meer van verwachten.

5.3. Het internet

Om het bewustzijn over mensenhandel te vergroten is het internet uitgegroeid tot een krachtig instrument. Daarnaast is het een middel om netwerken op te bouwen en om kennis te verspreiden over deze vorm van criminaliteit en de gevolgen ervan. De UN.GIFT en andere organisaties die zich inzetten om mensenhandel te bestrijden maken gebruik van de online sociale netwerken om het wereldwijde inzicht in de problematiek te vergroten. De organisaties maken bijvoorbeeld gebruik van de UN.GIFT *Facebook* groep of *Twitter*. Het doel van de UN.GIFT is om te communiceren met internetgebruikers en op die manier berichten over bestrijding van mensenhandel te verspreiden en aandacht te vragen voor dit probleem. Het internet

⁹² E. Ikoghode-Aikpitanyi, 'Combating trafficking in girls', *Oxfam*, februari 2006.

⁹³ Girls Power Initiative, <http://www.gpinigeria.org/>.

⁹⁴ 'Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo', *UNODC*, september 2006, 80.

kan ook worden ingezet om opsporing van incidenten en de samenwerking tussen de rechtshandavinginstanties te vergemakkelijken.

Tegelijkertijd maken de criminele netwerken ook gebruik van het nieuwe communicatiemiddel. Mensenhandelaars gebruiken het internet steeds meer om zich te richten tot kwetsbare groepen en potentiële slachtoffers. Daarnaast profiteren ze van de anonimiteit van de online netwerken. Op 17 april 2010 werd er een *Crime Congress* georganiseerd in San Salvador. Deskundigen vanuit de hele wereld kwamen kijken op dit congres om het gebruik van het internet door mensenhandelaren te bespreken. De deelnemers analyseerden de rollen van de verschillende belanghebbenden bij de bestrijding van mensenhandel, zoals overheden, de maatschappij en de particuliere sector. Zij kunnen acties ondernemen die nodig zijn om online criminele activiteiten te verstoren. Narue Shiki (UN.GIFT) zei op de vergadering:

*"The use of the Internet by traffickers is not extensively documented, however it is known the criminals are using the Internet to recruit victims and advertise their services while avoiding police detection."*⁹⁵

Het gebruik van internet om slachtoffers te strikken biedt meer voordelen aan mensenhandelaars ten opzichte van de traditionele manier. Ze kunnen een breder publiek aanspreken, in het bijzonder kwetsbare groepen, door middel van chat-rooms, spam mail of internet dating. Op de bijeenkomst werd benadrukt dat samenwerking tussen gouvernementele en niet-gouvernementele actoren van belang is om het gebruik van het internet voor het gebruik van criminele activiteiten te dwarsbomen.⁹⁶

⁹⁵ 'Traffickers online: UN.GIFT explores the impact of new technologies on human trafficking', *UN.GIFT*, 19 April 2010.

⁹⁶ 'Traffickers online: UN.GIFT explores the impact of new technologies on human trafficking', *UN.GIFT*, 19 April 2010.

Conclusie

Om mensenhandel aan te pakken moet onder andere de corruptie in Nigeria worden aangepakt. Verder moet Nigeria kunnen profiteren van haar rijkdom aan grondstoffen en moeten andere werksectoren weer worden hersteld, zoals landbouw en industrie. Mondiale organisaties moeten de internationale gemeenschap meer op de hoogte stellen over de gevaren van mensenhandel. De plaatselijke NGO's moeten de meisjes helpen met de culturele en sociale problemen waar vrouwenhandel mee te maken heeft. De samenwerking tussen wereldwijde organisaties is aanwezig. Er zijn echter nog geen duidelijke resultaten zichtbaar van de invloed van projecten en dergelijke. Het internet is een nieuwe vorm van media om de bewustwording van mensenhandel te bevorderen, het vormt echter ook een groot platform voor de mensenhandelaren zelf. Het is aan de samenwerking van de internationale gemeenschap om dit tegen te gaan.

Conclusie

In deze scriptie is onderzocht in hoeverre politieke instabiliteit, armoede en de culturele en sociale achtergrond de oorzaken zijn van vrouwenhandel in Nigeria. Er is onderzocht welke invloed deze factoren hebben op de vrouwenhandel en daarnaast zijn eventuele oplossingen voor het probleem vrouwenhandel belicht. De koloniale periode van de Britten in Nigeria heeft veel invloed gehad op de vorming van het land en het bestuur ervan. In 1914 zijn het noordelijke Franse protectoraat en zuidelijke Britse protectoraat samengevoegd tot één land, samen vormen dit de landgrenzen van Nigeria, die tot de dag van vandaag gelden. Dit leidde tot veel tegenstellingen in het land. De tegenstellingen zijn voornamelijk ontstaan doordat het noorden wel een eigen gezaggelijk traditionele bestuur had en deze kon behouden en in het zuiden niet. De politieke situatie van de onafhankelijkheid heeft door deze tegenstellingen voor veel onrust gezorgd in het land. Zo ontstonden er zesendertig verschillende etnische deelstaten in het land. In 1999 werd de democratie in Nigeria ingevoerd en leek er verandering te komen. De verkiezingen van 1999, 2003 en 2007 liepen echter uit op omkoping, manipulatie en corruptie. De politieke onrust heeft dus geleid tot extreme corruptie in het land. De corruptie vormt weer een broedplaats voor vrouwenhandel. De corruptie heeft geleid tot wanbestuur. De overheid heeft gefaald om te voorzien in essentiële sociale diensten, waardoor Nigeria economische vertraging heeft opgelopen. In combinatie met globalisering heeft corruptie geleid tot de versoepeling van de regionale, nationale en internationale grenzen en het misbruik ervan. Hierdoor is de Nigeriaanse criminaliteit, de vrouwenhandel, enorm gegroeid en wereldwijd verspreid geraakt. De corruptie in Nigeria hangt nauw samen met de rijkdom aan grondstoffen. Nigeria heeft een enorme hoeveelheid aan olie en de inkomsten ervan worden gebruikt voor het frauderen van verkiezingscampagnes en de verkiezingsuitslagen. Door de hoge inkomens die de overheid verdient aan olie, voelt zij zich niet verantwoordelijk voor eigen land en inwoners, maar is alleen geïnteresseerd in eigen macht. Nigeria hoeft zich echter niet alleen te focussen op haar olie. Volgens het Heckscher-Ohlin model is Nigeria een arbeidsrijk land met

olie. De industrieën waar de olie in verwerkt moet worden zijn er niet. Nigeria heeft relatief veel arbeid, er wonen ongeveer 130 miljoen mensen. Volgens het model zou Nigeria zich eigenlijk toe moeten leggen op arbeidsintensieve productie, bijvoorbeeld landbouw. Maar de grondstoffenvloek teistert Nigeria. Door de vondst van olie werd de nationale valuta meer waard, waardoor het goedkoper werd om voedsel te importeren en de landbouw totaal werd verwaarloosd. Daarnaast waren andere exportgewassen zo goed als onverkoopbaar. In 1981 kwam de grote ommekeer, de olieprijzen waren flink gedaald en het land moest veel lenen van het IMF. Het land heeft nu enorme schulden en het kampt met hoge armoede. De armoede leidde ertoe dat de mensen op zoek gingen naar andere bronnen van inkomsten, dit is een *push* factor voor het ontstaan van vrouwenhandel. De economische situatie was in de deelstaat Edo State bijzonder slecht. Dit zorgde voor een *push* factor voor handelaren om hun geld te verdienen met vrouwenhandel. De *push* factor voor meisjes en vrouwen om verhandeld te worden is in Edo State extra groot, omdat het voor hen moeilijker is om aan geld te komen. Een derde oorzaak waarom Nigeria een broedplaats is voor vrouwenhandel ligt in de culturele en sociale achtergrond van meisjes en vrouwen. In Nigeria heeft de vrouw een lagere status dan de man. Hierdoor bevinden vrouwen zich in een slechtere economische positie dan mannen. Vrouwen moeten hiervoor een strategie vinden om te overleven. Dit wordt gedaan door middel van het aangaan van seksuele relaties. In Nigeria wordt daarom seksualiteit als iets instrumenteels gezien en staat dit in een heel ander perspectief dan in het westen. Daarnaast is in de hoofdstad van de deelstaat Edo State, Benin City, een consumentencultuur ontstaan. Dit leidt ertoe dat vrouwen onder druk staan om veel geld te willen verdienen. De status van veel geld is daar heel belangrijk. Daarnaast wordt er in Edo State veel belang gehecht aan juju en de geestenwereld. Hier wordt door handelaars misbruik van gemaakt. Door het afleggen en door een priester bezegelen van een eed worden meisjes gemanipuleerd en geïntimideerd. De meisjes zijn bang voor de gevolgen als zij zich niet aan hun eed houden en zijn er heilig van overtuigd dat magische krachten hen dan kwaad zullen doen. Handelaren houden op die manier de verhandelde meisjes in hun greep. Dit zijn allemaal culturele en sociale *push* factoren die bijdragen aan de vrouwenhandel

in Nigeria, en in het bijzonder in Edo State. De oorzaken van vrouwenhandel zijn alle drie van toepassing op Nigeria. Ze hebben alle drie een bepaalde invloed op de vrouwenhandel en fungeren als *push* factoren om eigen land te verlaten op zoek naar een beter leven elders. De drie oorzaken kunnen niet los van elkaar gezien worden, ze zijn met elkaar verbonden. Om de vrouwenhandel in Nigeria tegen te gaan, moet er daarom naar alle drie de oorzaken worden gekeken. Op lange termijn moet er worden geïnvesteerd in de ontwikkeling van het land. Om het land te kunnen ontwikkelen moet het wanbestuur worden uitgebannen en corruptie worden aangepakt. De rol van de internationale gemeenschap hierin is om de transparantie te bevorderen met *The Extractive Industries Transparency Initiative*. Verder moet Nigeria gaan profiteren van haar grondstof olie en andere werksectoren zoals de industrie en landbouw herstellen. Ook zou Nigeria meer gebruik moeten maken van de hoeveelheid mensen die het land te bieden heeft. Om vrouwenhandel te verminderen is het een idee om een certificatie van oorsprong aan de meisjes te verbinden. Om op korte termijn vrouwenhandel tegen te gaan moeten globale organisaties en NGO's op internationaal niveau mensen meer op de hoogte stellen van de gevaren van mensenhandel. Het is de taak van de plaatselijke NGO's in Nigeria om meisjes in eigen land te helpen met de culturele en sociale problemen waar vrouwenhandel mee te maken heeft. De samenwerking tussen wereldwijde organisaties is aanwezig. Er zijn echter nog geen duidelijke resultaten zichtbaar van de invloed van projecten en programma's. Het internet is de hedendaagse vorm om de bewustwording van mensenhandel te bevorderen. Daarnaast vormt het echter ook een groot platform voor de mensenhandelaren zelf. Het is aan de internationale gemeenschap om dit tegen te gaan, de actoren zoals overheden, de maatschappij en de particuliere sector spelen hierbij een grote rol.

Overzicht van bronnen en gebruikte literatuur

Geraadpleegde literatuur

Aa, G. van der, *Nigeria* (Amsterdam 2002).

Collier, P., *The Bottom Billion* (Oxford 2008).

Carling, J., *Migration, Human Smuggling and Trafficking from Nigeria to Europe* (Oslo 2006).

Dijk, R. van, (ed.), *Een schijn van voodoo; culturele achtergronden van de handel in Nigeriaanse meisjes voor de Nederlandse prostitutie, een verkenning* (Leiden 2006).

Drew, S., *Human trafficking, human rights: law and practice* (Londen 2009).

Guild, E., (ed.), *Immigration and criminal law in the European Union : the legal measures and social consequences of criminal law in member states on trafficking and smuggling in human beings* (Leiden 2006).

MacGillivray, A., *A brief history of Globalization* (Londen 2006).

Obdeijn, H., (ed.), *Geschiedenis van Marokko* (Amsterdam 2002).

Stiglitz, J., *Making Globalization Work* (London 2006).

Talens, C., (ed.), *Good practices on (re)integration of victims of trafficking in human beings in six European countries* (Amsterdam 2003).

Vooren, S., *Nigeria: een landenmap* (Den Haag 1984).

Artikelen

Bratton, M., 'Vote Buying and Violence in Nigerian Election Campaigns', *Afrobarometer Working Paper* No. 99, juni 2009, pp. 1-30.

Burnett, V., 'Spain Links Voodoo to Forced-Prostitution Case', *New York Times*, 22 mei 2009.

Carling, J., 'Trafficking in Women from Nigeria to Europe', *MPI &PRIO*, juli 2005.

Chuang J., 'Beyond a Snapshot: Preventing Human Trafficking in the Global Economy', *Indiana journal of global legal studies* Vol. 13, April 2006, pp. 137-163.

Fowke, M. (ed.), 'Trafficking in Persons: Global Patterns', *UNODC*, April 2006.

Ikejiaku, B., 'Africa Debt Crisis and the IMF with a Case of Nigeria: towards Theoretical Explanations', *Journal of Politics and Law* Vol. 1, december 2008, pp. 2-7.

Ikoghode-Aikpitanyi, E., 'Combating trafficking in girls', *Oxfam*, februari 2006.

Jones L. (ed.), 'Globalization and Human Trafficking', *Journal of Sociology & Social Welfare* Vol. 34, juni 2007, pp. 107-122.

Kammerman, S. en Wittenberg, D., 'Operatie Koolvis', *Nrc*, 16 maart 2009.

Lindijer, K., 'President Obasanjo is te ver gegaan.' Verbijsterd over verkiezingsfraude beraden Nigerianen zich op de toekomst', *NRC*, 24 april 2007.

Little, A., 'Nigeria's 'respectable' slave trade', *BCC News*, 17 April 2004.

'Measures to Combat Trafficking in Human Beings in Benin, Nigeria and Togo', *UNODC*, september 2006.

Mojeed, M., 'How immigration officials and voodoo aid human trafficking business in Nigeria', *West Central Africa Standard Time*, 24 oktober 2008.

'Nigeriaanse oppositie: uitslag vals', *De Volkskrant*, 23 april 2003.

Prina F., 'Trafficking of Nigerian girls to Italy', *UNICRI*, juni 2003.

Seters, P. van, 'Over de grenzen van globalisering', *Universiteit van Tilburg*, 3 mei 2002.

Siegel, D., 'Nigeriaanse madams in de mensenhandel in Nederland', *Justitiële verkenningen* Vol. 33, november 2007, pp. 39-49.

Storberget, K., 'Stop human trafficking: The Norwegian Government's Plan of Action to Combat Human Trafficking [2006-2009]', *Ministry of Justice and Police*, december 2007, pp. 1-28.

Swart, L., 'Weer een e-mail die goud belooft, Nigeriaanse criminelen behalve in verplichting ook actief in drugs- en vrouwenhandel', *NRC*, 21 november 2007.

'Traffickers online: UN.GIFT explores the impact of new technologies on human trafficking', *UN.GIFT*, 19 April 2010.

Waard, E. de, 'Nigeriaanse meisjes verhandeld en gecriminaliseerd', *De Fabel van de illegaal*, april 2000.

Woods, A., 'Globalization and Wage Inequalities: A Synthesis of Three Theories', *Review of world economics: weltwirtschaftliches Archiv* Vol. 138, maart 2002, pp. 54-82.

Websites

Agbu, O., 'Corruption and human trafficking: the Nigerian case', *West Africa Review* Vol. 4, 2003,

<http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html><http://www.westafricareview.com/vol4.1/agbu.html> (geraadpleegd 5 mei 2010).

Bonded Labour in Nederland (BlinN), 'Slachtoffers van mensenhandel uit Nigeria', http://blinn.nl/images/uploads/Reports/Nigeria_feb_2010.pdf (geraadpleegd op 8 juni 2010).

De Wereldbank, 'Nigeria: Country Brief', <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/AFRICAEXT/NIGERIAEXTN/0,,menuPK:368906~pagePK:141132~piPK:141107~theSitePK:368896,00.html> (geraadpleegd 28 mei 2010).

GAATW, <http://www.gaatw.org/> (geraadpleegd op 1 juni 2010).

GAATW, 'Members', http://www.gaatw.org/index.php?option=com_htmlmap&view=htmlmap&id=1&tmpl=index&Itemid=5 (geraadpleegd op 1 juni 2010).

Girls Power Initiative, <http://www.gpinigeria.org/> (geraadpleegd op 1 juni 2010).

Ministerie van Buitenlandse Zaken, 'Reizen en Landen: Nigeria' http://www.minbuza.nl/nl/Reizen_en_Landen/Reisadviezen/Reisadviezen_alfabetisch/N/Nigeria (geraadpleegd 30 mei 2010).

'Nigerians Jailed For Using Voodoo in Prostitution', *Newstime Afrika*, 2009, <http://www.newstimeafrica.com/archives/9456> (geraadpleegd 29 mei 2010).

ParalleloZero, 'NIGERIA - Storie di ordinaria schiavitù' http://www.parallelozero.it/visual_rep.php?cod=378 (geraadpleegd 2 juni 2010).

Transparency International, 'Global Corruption Barometer 2009', http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/gcb/2009 (geraadpleegd 2 juni 2010).

UN.GIFT, 'About UN.GIFT', <http://www.ungift.org/ungift/en/about/index.html> (geraadpleegd 1 juni 2010).